

**Да помогнем на
пострадалите
от бедствието!**

БЧК активира кратък номер 1466
за трите мобилни оператора.
Чрез всеки SMS даряваме 1 лв.

Банковата система
е стабилна,
паниката
е излишна

на стр. 2 и 5

Actavis

Над 700 000 читатели всяка седмица

Брой 24 (105), 24 - 30 юни 2014 г. (год. III)

ЖИВОТЪТ ДНЕС

www.jivotatdnes.bg

Разпространява се
безплатно

Снимка: Росен ВЕРГИЛОВ

Ираван Хира, генерален
директор на Hewlett Packard -
България, председател на БФБЛ

**Устойчивият
бизнес има
отговорно
поведение**

Интервю на
Галина Спасова
на стр. 7

**Първата
социална
мрежа за
здраве
CredoWeb
вече е с нова
визия и функ-
ционалности**

на стр. 21

**Зърнената
реколта
е под въпрос**

на стр. 6

**Парното
поскъпва
заради
когенера-
цията**

на стр. 9

**Как
държавата
игнорира без
мотиви
проекти на
известни
учени**

на стр. 10 и 11

ПРИЗВАНИЕ

Проф. Ивайло
Търнев откри 12
болести и създаде
българска школа
по неврогенетика

на стр. 19

Добрият Съсед наблизо!

T MARKET

ЦЕНИТЕ СА ВАЛИДНИ ОТ 24 ДО 30 ЮНИ

-15%
на кулинария и салати от нашата витрина

3.99
Пилешки крила "Лудогорско"
кв. оклоднен, тарелка

7.99
цена за 1 литър
= 1 Бира 2.0л
или 1 Coca-Cola 2.0л

8.49
Кашкавал от краве мляко

1.39
цена за 1 килограм

1.99
цена за 1 килограм

1.69
цена за 1 килограм

T MARKET

Без рецепта!

ROLETRA

Loratadine tabl. 10 mg x 10

**При алергии
и сенна хрема**

ESOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" 14, Ет. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 75 96, 963 75 97, Факс: 02/ 963 75 61

Облекчава:

- ✗ Течащ нос
- ✗ Сърбеж и кихане
- ✗ Парене в очите

Шефът на БНБ Иван Искров: Вложителите трябва да са спокойни

"Нека да не си бутаме къщата без никаква необходимост", призова управителят на БНБ Иван Искров на специ-

ална пресконференция. Тя беше свикана във връзка с поставянето на Корпоративна търговска банка (КТБ) под

специален надзор.

"Вероятно нямаше да се стигне до днешната пресконференция, ако не беше една ано-

нимка, която беше изчетена едно към едно в една национална медия", каза още г-н Искров. Тя постигна своя ефект, подчерта управителят на БНБ. По думите му от понеделник започнало голямо теглене от страна на вложители на КТБ, което се засилило след сряда.

"Вероятно фирми, които са обслужвани, ще изпитат някои затруднения, тъй като банката е с прекратени към момента операции, такъв е законът. Нека да са спокойни вложителите, не е било необходимо хората да си теглят парите. Да са спокойни вложителите, това е най-важното. Банката не е фалирала", каза още г-н Искров. Той категорично заяви, че КТБ по никакъв начин не влияе на другите търговски банки в страната.

Безработицата отстъпва

Заетостта в еврозоната се повиши за второ поредно тримесечие в началото на 2014 година, докато заетостта в целия ЕС отбеляза повишение за трето поредно тримесечие, което е ново доказателство за постепенно икономическо възстановяване, показват данни на Евростат.

Според анализаторите има подобрение в картината на пазара на труда и в България, като през първото тримесечие на настоящата година заетостта в нашата страна се повишава с 0,2%. По този начин беше прекъсната негативната тенденция на влошаване на работната заетост в България, която беше в сила през втората половина на 2013 година.

През месец май в Агенцията по заетостта са обявени 16 912 свободни места на първичния трудов пазар. Годи-

на по-рано обявените места за същия период бяха с 3894 по-малко. Данните говорят за явно оживление на трудовия пазар, коментират от агенцията.

Най-много новообявени работни места има в следните сектори: преработваща промишленост, търговия, хотелиерство и ресторантьорство, селско, горско и рибно стопанство, транспорт, операции с недвижими имоти и строителство.

Междувременно през същия месец започналите работа на първичния пазар безработни са 19 571 - с 1418 души повече в сравнение с месец май 2013 г. Равнището на безработица е 11,2%, като намалява с 0,6 процентни пункта спрямо април. В бюрата по труда са регистрирани 367 499 безработни. Те намаляват с 19 126 души спрямо април.

Вушиш ли дупка, сигнализирай!

Столична община пусна интернет опция, за да могат гражданите да подават сигнали за пътни ями, липсващи настилки, отворени шахти или коварни дупки по улиците. 14 служители на местната администрация ще обработват оплакванията на софиянци.

Това ще става чрез сайта на дирекция "Обществен ред, УОМП и защита при бедствия". Могат да се подават сигнали за паднали клоци, наводнени места, проблеми на пътя и дру-

ги нередности, обясняват от пресцентъра на Столична община.

Новата информационна система е разработена по проект G.O.E.S., в който Столичната община е партньор, а софтуерът е изработен от БАН, обясни директорът на "Обществен ред, УОМП и защита при бедствия" Красимир Димитров.

Гражданите могат да приложат и снимков материал, а сигналите ще бъдат насочени към звеното за аварийно-спасителна дейност.

CredoWeb

СОЦИАЛНАТА МРЕЖА ЗА ЗДРАВЕ

Очаквайте скоро обновления

CredoWeb.bg

В епицентъра на медиите

Няма да ни помогне специално министерство за бедствия и аварии, ако то е създадено само за да приюти някой министър, за когото няма министерство. Няма да ни помогнат и европейските фондове или рутинните стратегии, които Европейската комисия изисква от нас. България я очакват нови бедствия. Когато отминат пороите, трябва да очакваме юлските жеги. С тях ще дойдат и горските пожари. После ще се изсипе градушка и ще унищожи реколтата на фермерите. Няколко месеца по-късно снегът ще изолира отделни села или цели райони в страната и ще ги остави без електричество и достъп до медицинска помощ. Всичко това може да (не) стане и накуп. Може би тази година ще се разминем с пожарите или с градушката. Но страната трябва да е готова за все по-свирепи природни бедствия. Всички климатични модели предсказват, че Балканите са особено уязвими. Страната се нуждае от истинска национална, а не учреденска стратегия за природните бедствия. Нещо повече, Югоизточна Европа се нуждае от такава стратегия. Стратегията за реакция при бедствия би трябвало да въвлече много институции. Когато се водят разговори за това каква военна техника трябва да купува страната например, един от критериите би трябвало да бъде именно този - може ли тази техника да е от полза при пожари и наводнения. Армията ни обаче е по-подготвена да брани южната граница, отколкото да гаси пожари край Стара Загора или да спасява хората във Варна.

Юлиан Попов,
в. "Дневник"

Човешкият живот за нас е най-нищожната ценност, докато не бъде погубен. Ние не умеем да го пазим, да бдим над него, да налагаме правила, които могат да предотвратят неговата загуба. Преувеличавам ли? Достатъчно е да си спомним трагедията в Бисер, бедствието в Цар Калоян, земетресението в Перник. Вече позабравеното "Индиго", където загинаха седем деца, но виновни така и не бяха открити. Малкия Паоло от Стара Загора, който загина в "пешеходна" зона, където шофьори всеки ден форсират на воля автомобилите си. В центъра

Водният кошмар

на столицата на площад "Славейков" още стои един покрит фонтан, в който млад мъж намери смъртта си. Защо не го махат, не знам - но може би е добре да стои като паметник на човешкото безхаберие, глупост и некадърност, за които плащаме възможно най-високата цена. Плащаме с животи. След това властта отива на мястото на трагедията, снима се на фона на руините и започва да отпуска пари за пострадалите, които не рядко дори не стигат до тях. Властта винаги отива след това. Имаме си държава постфактум. Тя умее да държи положението "под контрол", когато контролът отдавна е изгубен, и да пилее средства за последици, които са могли да бъдат предотвратени с малко повече предвидливост. Тя обаче не умее да направи така, че допуснатите грешки да не се повторят. И няма смисъл да ругаем само хората във властта, които вчерта достатъчно се изложиха, обижайки се сами от екрани и социални мрежи. Не те са нашата държава - те са просто нейни знаци.

Стекла Стоянова,
в. "Стандарт"

Тя, държавата, се е докарала до положение за закриване. Ние като нейни граждани също не сме без вина. Защото сме гледали всичко това, без да разберем главния урок - че не трябва да разчитаме на държавата в този ѝ вид за нищо съществено, когато се отнася за живота ни, за имотите ни.

Трябва да се спасяваме сами. Трябва да се научим да принуждаваме хората, които са в т.нар. власт, да работят. И когато не го правят, да се борим за това. Ако над вашия квартал, село, град има сметище, което ви заплашва - правете живи вериги, блокирайте пътищата, докато не го почистят. Ако тъмни субекти изсичат гората ви - вдигайте се да я браните, докато злото не е стигнало и вашия дом, и вашите деца и възрастни родителите. Ако канализацията ви не е поправяна, ако не работи и ако се надявате само на милостта на небето, пак грешите, защото виждаме - милост няма, трябва да се работи, трябва сами да се браним.

Защото, ако се върнем на трагедията в "Аспарухово", цяла Варна знае, че в този квартал има проблеми от години - задръстеното от боклуци дере направо е избобдало очите им, че бомбата ще гръмне много скоро. Ще гръмне, ама на когото му е пукало - на районния кмет, на градския?

сеч, но тези набези не са спрели. Заради обезлесяването в района има няколко свлачища, които периодично се активизират. През 2012 г. свлачище отнесе пет незаконни къщи, чиито останки още са в дерето и го задръстват.

Пламен Енев,
Павлина Желева,
в. "Труд"

Наводненията от тези дни и ужасът, който преживяха засегнатите хора, ни показва и другата страна на живота. Видяхме колко сме малки и нищожни пред стихията. Не знам дали причината е в това, но този път българинът наистина доказа, че е милосърден. И може би това е утехата в тази тежка ситуация. Стотици доброволци от цялата страна се притекоха на помощ на пострадалите. Станахме свидетели и на дарителски акции, което развенча мита, че не сме солидарни. Та почти всяка година проучванията ни поставят на последните места по този показател. Доказахме, че когато имаме кауза, всички ние можем да се обединяваме, да загърбваме различията си. Покажахме, че не мерим щедростта си само по Коледа и Великден, защото за пореден път стана ясно, че не е нужно да си богат, за да се притечеш на помощ. Понякога е достатъчно да дариш само грехи или храна. Не знам доколко е вярно, че ако направиш добро, то ще ти се върне, но трагедията в "Аспарухово" показва, че ценностите наистина са живи.

Яна Йорданова,
в. "Монитор"

Управляващите са напълно безпомощни в кризисни ситуации. Нито системите за ранно предупреждение работят, нито правителството и местната власт могат да реагират адекватно, за да намалят жертвите и щетите. Дори човешката трагедия не може да възпре политиките да разчистват сметки помежду си. Гражданите и фирмите могат да се организират сами и да окажат неограничена помощ на пострадалите.

Това са изводите от катастрофалните наводнения в половин България и особено от калния потоп във Варна и пороя в Добрич в четвъртък вечерта...

Иван Петров,
в. "Сега"

ПОСОКИ

Стихийно

Петър ГАЛЕВ

Какво предстои ли? Ами да анализираме кой какво не е сторил, та да се случи поредната трагедия. И това ще продължи до малко преди да ни връхлети следващата. Този урок поне го научиме - след масови жертви винаги има дълги дискусии и обвинения, но никога реални и систематични действия за минимизиране на предстоящите бедствия. Промените в климата вече излязоха от канал "Дискавъри" и шетат из родните улици. А те, милите, дори и преди бедствие на много места изглеждат като клошарско събираще. И десетилетните боклуци се превръщат в храна за стихии. Нали не очаквате, че тези, които трупат бунища, сечат безразборно и си строят бидонвили къде-то им скимне, ще се стреснат и ще спрат? Всъщност има само един начин. Гражданите да се обединим и да поставяме конкретни искания пред управниците. Ама не за работни места след 5 години. Говорим за мерки, от които зависи оцеляването ни при драматични ситуации - спешна медицинска помощ, адекватни и добре оборудвани аварийни служби, план за участие на армията при спасителни операции. Дошло е време да изискаме държавата да се подреди наново. Като на първо място в буквален и преносен смисъл спрем рязането на клона. Вече никой властник не може да е спокоен за цели 4 години. Избирателите бързо ще се ориентират започват ли реални действия за спасяването на горите, за стоп на незаконните строежи, за безопасно градоустройство. Днес хората демонстрират с помощта си за пострадалите, че можем да сме единни. Утре трябва да сме единни и в натиска си властта да поеме отново изконните си функции.

**Доц. Албена Танева, политолог,
преподавател в СУ "Св. Кл. Охридски":**

В момента топката е у правителството

Отдавна тъпчем на едно място и генерираме излишно напрежение, което се нагнетява. Затова в такава ситуация е хубаво да се скачи енергията с това, което я трансформира в движение.

Вече от година е ясно, че има политическа нестабилност, но напрежението не е защото част от обществото не харесва БСП, ДПС или правителството. Проблемът не е идеологически. Във всяко нормално общество има различни хора и всяка нормална политическа сила има своите поддръжници. Проблемът е в това, че правителството беше

излъчено при абсолютно неясни съглашения (не съгласия!), с неясни компромиси на участниците, бяха взети толкова много шокиращи решения, издаващи безпринципност, че се оголи въпросът кой всъщност взима решенията и защо е така. Има изключително ясни процедури как излъчваме институциите на държавната власт. Избори-

те сигурно няма да дат мечтаното състояние на нещата, във всички политически сили ще има лица, чрез които се прокрадват същите паралелни структури. Отговорност на избраните е дали интересите на тези структури или на избирателите ще защитават. А това винаги се вижда. Ако се наложи, пак и пак ще има избори - това е

нормалното.

Но в момента топката е у правителството и то трябва да подаде оставка. Цялата мъгла около изявленията на БСП и ДПС, че трябва да има оставка, прилича на сватба, на която всички викат "горчиво", но младоженците, вместо да се целуват, също викат "горчиво". Това е път без изход и ще бъде почтено дори тогава, когато са натрупани толкова много негативи, подкрепящите правителството партии да проявят достойнство. Нещо, което е извън процедурите, но могат да направят нормалните политически сили, е да използват сега златното време - преди из-

борната кампания, и да започнат дискусия в обществото по най-различни теми, но не в медиите. Да опитат да се срещнат в цялата страна с колкото може повече хора, организации, не само в своите познати кръгове, да търсят споровете, съгласията и несъгласията. Това е важен и полезен ход. За да може партиите, желаещи за дълго да останат в политиката - като управляващи или опозиция, - да излъчат убедителни послания. И когато се стигне до деня на изборите, да отидат подготвени. Защото въпросът е не само да се постигне властта, а да започнат да се правят нормални политики.

Бих казал, че това е година на безпокойството за България. Не е и само тази, разбира се, но се вижда една парабола на гибелта на ниво нация, етнос, култура и даже присъствие на сцената на света. Без да гледам апокалиптично, съм обезпокоен, защото това, което става, много прилича на разръфване на тялото на нашата родина от хищници от неизвестен вид. Тази глутница е очевидно устремена към някакви пари, абсолютно без никаква перспектива назад към историята на народа ни, към нашите борили се и загинали деди - тормозени, мъчени, надявали се на по-добро, раждайки нас... Но всичко това е толкова чуждо на глутницата от банкери, затлъстели притежатели на чудовищни богатства, подобни на лешояди вътрешни министри,

Д-р Любомир Канов, дисидент, един от учредителите на "Движение 22 септември"

Цялата конструкция е гнила

пародийни прокурори..., въобще целия този паноптикум, маскарад, който прилича едновременно на Фелини и на филм на ужасите. Това, в което аз и съмишлениците ми от "Движение 22 септември" се надяваме да убедим една все още здравомислеща част от българския народ (и тези, които са в чужбина, но много причастни към България), е тя да успее да създаде система на гласуване и на представителство, което да сложи край на този гибелен ход.

Най-добре е без "Майдан", камъни и стрелби тази критична маса от хора, която съществува според всички социологии, да намери

представителство при приближаващите избори, да седнат и да се съгласят по точка 1 - преосноваване на принципите на държавата, която с абсолютна сигурност е готова в момента да се запокити към дъното.

Тук гласуват най-активното хора, които не би трябвало да гласуват поради възраст и деменция (не че би трябвало да им се отнеме това право, но те имат крайно ограничен хоризонт). Но още по-лошо е, че ог-

ромна група младо, неграмотно население е превърнал гласуването в малък, епизодичен бизнес. Надявам се, че мнозинството от нормално мислещи хора може да възпре това, което обикновено се случва - крайно добре организирани платени или зависими групи от било по етнически, по икономически или, директно казано, цигански принцип да гласуват. Дори има определени псевдопартии, които буквално са създадени заради такъв тип гласоподаватели. Конституират ги, плащат им и биват избрани от тях, за да продължават тези безобразия и хаос в България. Грубо казано, са-

мий дизайн на подобна партия е такъв - разчита на малоумие.

Идеята за нова конституция, за преосноваване на принципите на държавата е отразена в платформите на "Движение 22 септември". Нашата концепция е да се започне от самото начало, защото цялата конструкция е гнила и позволява да се случват тези чудовищни неща. Самите основания на държавността са погрешно поставени от Конституцията от 1991 г., която тогавашните комунисти успяха да прокарат във ВНС. Особено зловредна е ролята на съдебната система, доколкото това изобщо е съдебна система - с пълен произвол и пълна безотговорност. Напълно уродливо е конституирана прокуратурата - всеки може да бъде арестуван незаконно или притесняван.

**Мирела Иванова, поетеса, публицистка,
главен уредник на къщата музей "Иван Вазов":**

Липсва хоризонт

Българските граждани живеят в последните две седмици с мистичното усещане, че страната се дави в удвоен потоп. Природен и политически.

От една страна са несвършващите проливни дъждове, от друга - несвършващата политическа криза, която само привидно търси своите решения.

Ще се проведат ли в България предсрочни избори и кога? Възмож-

но ли е политическите сили да спрат да си подлагат взаимно динени кори, осъществявайки своите партийни проекти, ще се стигне ли до прага на някакво общоприемливо съгласие, дори за датата на бъдещия вот, са все въпроси, подобни на уравнение с доста неизвестни.

Уравнение, в което липсва здрав смисъл и обществена логика, тъй като излъчените да го решат парламентарни партии имат различни, свои си, повече тайни и по-малко явни условия. Съгласието, уж постигнато на Консултативния съвет вчера, днес вече

е взривено, бламирано, невалидно. Всеки се оттегля от думите и заявените си намерения, сякаш съучаства в игра на инат, в нъ си ти парцалите, дай си ми куклите.

Несъмнено инфантилното, демагогско и агресивно поведение на повечето политици отключва и опасни, и низки страсти и действия по цялата верига и всички системи. Започваме от усещането за тотална морална развързаност в страната, за разюздана агресия, породени от липсата на всекидневен хоризонт и социалното отчаяние. Обезценяването на човешкия живот е страшен симптом за

гореспоменатите процеси: възрастен човек стреля по дете, защото то вдига шум, по пътищата вилнеят пияни и дрогирани водачи без шофьорски книжки и причиняват тежки катастрофи, драстично се увеличават престъпленията, измамите и жестокостта. Тази масово пълзяща "развала" никак не е за подценяване, а впечатлението е, че тя - редом с други крещящи обществени проблеми - остава незабелязана от политическите сили. Или пък злоупотребена от отдели новопръкнали се вождове, които до невяст внушават фантазмагоричните си визии на

зажаднелите да приемат желаното за възможно българци.

Държавата излъчва хаос: в него са активно замесени всички власти и институции. Парламентът в парламентарната ни република се превръща в омерзително средище на демагогското словоблудство и развращаващите скандали, съдебната система създава тягостното впечатление на обслужващ партийните централи и корпоративните интереси персонал, изпълнителната власт е в заявена, но неподдадена оставка, което блокира работата на по-вечето институции и развращава гражданите като зададена норма на безотговорност.

Все по-натрапчиво се прокрадва и съмнението, че зорлем се предизвикват трусове в банковата система на страната.

Естествено, липсва всеобща панацея и решение, което да предизвика възторг у всички: но най-вече липсват яснота и предвидимост в държавата и конкретно решение в няколко последователни стъпки, което да води към тях.

Добре би било в усилените за селскостопанския и туристическия отрасъл, пък и за цялата страна юли и август да се разпише изпълним график по дати: оставка, служебно правителство, избори със или без референдум. Преди природният и политическият потоп да се сдвоят окончателно в революционна ситуация.

Въпросите на седмицата

● *Има ли опасност от разклащане на банковата система поради ситуацията в Корпоративна търговска банка?*

● *До какво ще доведе намаленият кредитен рейтинг на държавата? Гражданите ще го усетят ли и как?*

● *Каква трябва да е първата стъпка в икономическата и финансовата сфера на следващото управление?*

Отговорите

Банковата система е стабилна

Георги Ангелов, старши икономист в Институт "Отворено общество":

● Банковата система е стабилна и с достатъчно ликвидност и е издържала и по-тежки изпитания в началото на световната финансова криза през 2008-2009 година. Обаче категорично не е добра идея банковата система да се замесва в корпоративни спорове. Това не е от полза за никого, имайки предвид, че банковата система е ключова за инвестиционните потоци.

● Намаленият кредитен рейтинг е лош знак, защото той се следи като индикатор от инвеститорите. Докато други страни постигат увеличение на кредитния рейтинг в последните месеци, у нас имаме намаление - това прави

проблема още по-голям, защото България изпъква в негативна светлина на този фон. Нещо повече, не просто рейтингът е понижен, но и мотивите за това са доста критични - споменават се корупцията, липсата на реформи, влошената бизнес среда, липсата на перспективи за висок икономически растеж, изтичане на капитали. Това са неща, които биха стреснали потенциалните инвеститори и биха направили по-трудно възстановяването на страната от кризата - точно това ще усетят и българските граждани. Затова е важно бързо да се уточнят детайлите по изборите и да се върви към едно по-стабилно и ре-

форматорско управление.

● За съжаление не е една стъпка, а ще трябва много стъпки наведнъж да се направят. Първо, трябва да се наблегне върху събираемостта на приходите в тазгодишния бюджет и повишаване на ефективността на разходите, защото и в двете сфери има големи проблеми и дефицитът е твърде голям. Второ, бюджет 2015 трябва да се разработи и приеме преди края на годината, за да се даде ясен знак, че се върви към стабилизация. Трето, проблемите в енергетиката и БДЖ трябва бързо и решително да се адресират, което ще изисква много болезнени и категорични мерки. Четвърто, проблемите с еврофондовете за този и за следващия програмен период много бързо трябва да се разрешат, защото иначе финансовите санкции ще натегнат на бюджета. И не на последно място, нужни са реформаторски мерки, които да дадат импулс на икономиката и да покажат на инвеститорите, че макар ситуацията да е лоша, тя ще се подобрява. Всичко това трябва да се случи много бързо, което и е аргумент за по-скорошни избори (по-добре септември, отколкото октомври).

Важна е поуката от случилото се с КТБ

Георги Ганев, програмен директор по икономическите въпроси в Център за либерални стратегии:

● Според мен основната опасност в посока разклащане на банковата система продължава да бъде говореното за нестабилност на тази или онази конкретна банка, отколкото самата ситуация в КТБ, макар и тя да не е безпроблемна. На този етап ми се струва, че резервите, натрупани с годините (буферът за случай на системна криза в БНБ, натрупаното във фонда за гарантиране на депозитите, самите резерви и увеличения на капитала на банките, както и много важният факт, че БНБ е в Европейската система от централни банки и съответно може да разчита на подкрепа и по тази линия), са напълно адекватни да поемат евентуално неблагоприятно развитие на ситуацията, колкото

и малко вероятно да ми изглежда то. Но поуката с положението, в което изпадна КТБ, е много важна. Стратегията на обвързване на групировката, в сърцевината на която стои КТБ, с определени начини на правене на бизнес с държавата, с определени политически проекти, с въпроси на управлението на държавата неминувемо води до подобен тип дестабилизации, опасности и напрегнати моменти. Това е порочна стратегия. За в бъдеще би било добре българското общество и българската държавност да се научат да прекратяват подобни дестабилизиращи стратегии още в техния зародиш.

● Намаленият кредитен рейтинг на държавата ще доведе, много вероятно, до леко поскъпва-

не на цената на средствата, която тя взема назаем за финансиране на своите дефицити и дългове, в сравнение с цената, които биха имали при запазване на рейтинга. Това означава по-високи лихвени разходи и оттам или увеличено данъчно събиране, или по-малки други държавни разходи в сравнение със ситуация на по-висок рейтинг. По отношение на домакинствата и фирмите много е вероятно те да го усетят в по-високи лихви по кредитите в сравнение с лихвите, които биха преобладавали при по-висок рейтинг. Това не означава непременно увеличаване на лихвите, но означава, че те ще са по-високи, отколкото биха могли да бъдат.

● Първата стъпка според мен не е пряко свързана с икономическата и финансовата сфера. И тя е установяване на върховенство на закона чрез набор от конкретни стъпки по отношение на правораздавателната система. Без това да стане, икономистите можем да си приказваме, но това ще са само приказки. Иначе конкретно в икономическата политика, разбира се, първата стъпка е овладяване на държавния бюджет, защото в момента той не изглежда да е под контрола на управляващите.

Кольо Парамов, финансов експерт:

● Категорично и ясно искам да обясня - няма опасност от разклащане на банковата система. Подобни слухове и подриването на довери-

ето в Корпоративна търговска банка могат да доведат само до негативни ефекти. Не бива хората да се опасяват от загуба на пари от ситуацията. Няма да има заплахата за банковата система и не бива ни-

Слуховете ще имат само негативни ефекти

кой да говори за такава заплахата, защото капиталовата адекватност на българските банки е достатъчно стабилна и има достатъчно сериозни резерви. Така че ще могат да се удовлетворят нуждите и на малките, и на по-сериозните вложители. Няма как да се повтори кризата от 1996-1997 г., защото матрицата е сменена, условията са различни. Хората трябва да правят разлика между държавен бюджет и функциониране на банкова-

та система. Да, двете са взаимосвързани, но те не работят като скачени съдове. Това, от което има нужда българската банкова система в момента, е стопанско развитие.

● За момента едва ли обикновените хора ще усетят намалението на кредитния рейтинг на държавата, след като Международната рейтингова агенция "Стандарт енд Пуърс" призна тази стъпка. Организацията понижи дългосрочния и краткосроч-

ния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута с една стъпка със стабилна перспектива. Това ще оскъпи държавния кредит и първо ще се отрази на индустрията. След около 5-6 месеца обаче можем да очакваме ефектите от тази оценка, вероятно е да се усетят и от редовия гражданин. Възможно е да се наложи домакинствата и фирмите да плащат по-високи лихви по кредитите в сравнение с лихвите, които биха пре-

обладавали при по-висок кредитен рейтинг на държавата.

● Първата стъпка в икономическата и финансовата сфера на новото управление е неминувемо то да се докосне до истината за държавната хазна - с какво се разполага, как може да се използват оптимизирани ограничени ресурси. Стъпката обаче е съпроводена с пълен анализ на междинните програми на ЕС, какви средства са усвоени, кои проекти са недофинансирани и какви са условията за извършване на плащанията от еврофондовете.

Застрашена ли е реколтата от зърнени култури

Мирослава
КИРИЛОВА

Реколтата от пшеница може да намалее с 20% заради значителното количество площи, засегнати от проливните дъждове. Това заяви пред в. "Животът днес" проф. Иван Киряков, директор на Добруджанския земеделски институт. "Чака ни тежка жътва! Времето за прибиране на реколтата от зърнени култури вече чука на вратата ни, а много земеделски производители се притесняват, че заради многото дъжд, на места и градушки класовете са натръшкани и/или забити в земята. Ако не са безвъзвратно изгубени, ще се нуждаят от повдигане, за да не загинат и покълнат отново" - каза още Киряков. Проблем се оказва и двойното заплевяване.

"Въпреки че пролетта пръскахме срещу определени плевели, заради дъждовете те избуяват отново и се налага да пръскаме полетата. Току-що се връщам от агроаптека с препарати срещу триглава лепка и гушина. Тези паразитни растения се оплитат около класовете на пшеницата и тежката зелена маса сваля житото" - обясни пред екипа ни земеделецът Кирил Кирилов. Експериментално той е посял тази година пет вида пшеница - "Аполон", "Лазур", "Тракийка", "Победа" и "Зеб-

рец", за да види кой от сортовете ще се окаже най-издръжлив и адаптивен и кой ще стане първенец по добив, като даде най-добра реколта. Заради повторното третиране се налага зърнопроизводителите да навлязат в полетата, което ще доведе и до загуби, тъй като тежките машини мачкат част от класовете. "Вече не се използва авиация в селското стопанство, която предотвратяваше подобни ситуации", допълни Кирилов.

Повече обработка - по-скъпа продукция

"Обилните дъждове изискват по-интензивна обработка, което вероятно ще се отрази и на

цената на продукцията", коментира Иванка Тодорова, главен секретар в Националната служба за съвети в земеделието. По думите ѝ земеделци в различни части на България, например в Елин Пелин, Копривщица и Самоков, се сблъскват с още един проблем - кафявата ръжда. Тя е въздухопреносима, тоест заразата се пренася от въздушните течения и вятъра. Кафявата (листната) ръжда е най-опасната от трите вида, разпространени в България (има още черна и жълта), защото може да причини големи загуби. Зърното от заразените класове е по-дребно, спаружено, леко, понякога шупливо и брашно. От такова зърно

се получават нискокачествено брашно и хляб. Болестта си личи, когато по горната страна на листата се образуват разпръснати кафяви до червено-кафяви спори с праховидно кафяво до оранжево съдържание.

Там където стопаните са се справили добре с растителната защита и торенето и не е имало много дъждове, добивите ще са колкото миналогодишните, смята проф. Иван Киряков. Реколтата през 2013 г. беше богата и средно се получаваха по 480 кг пшеница от декар. Според него Добричка област, която е най-големият производител на хлябна пшеница в страната, е останала до известна степен предпа-

зена от обилните дъждове и количеството на площите с полегнали (натръшкани) посеви е незначително. "До няколко седмици, ако слънцето изгрее и почвата поизсъхне, ще може да се влезе с машините и да започне жътвата. В Южна България започнаха да жънат ечемика. Традиционно след него идва и пшеницата" - обобща събеседникът ни. На места, където сортовете жито са по-устойчиви и плодородни, се очакват между 550 и 750 кг зърно от декар.

Капризите на времето

Повод за притеснения няма и в Плевенска област, коментира д-р

Милка Нанова, агроном, експерт към областната служба за съвети в земеделието - Плевен. "Имам наблюдения в полетата на малки и средни земеделци. Пшеницата е в много добро състояние, зърното продължава да се налива и на места жълтее чудесно. Все пак обаче класовете в повечето случаи са в млечна зрялост и им трябва още време, за да бъдат готови за жътва. Проблем ще има, ако дъждовете не спрат и вегетационният срок се удължи. Това ще повлияе както на количеството на прибраното жито, така и на качеството му" - категорична е Нанова.

Според изследването "Добиви от земеделски култури - реколта 2013" на отдел "Агρο-статистика" към Министерството на земеделието и храните в България са засети 12 936 000 дека площ с пшеница, при ечемика цифрата е 1 952 000 дека. Очакванията са стопаните да приберат средно по 420 кг/дека пшеница и 370 кг/дека ечемик. Най-предпочитани сред българските земеделци са сортовете пшеница "Енола", "Албена", "Победа". Експерти от областните земеделски служби ще продължават проверките в землища с различни полски култури по подадени заявления от земеделски стопани за нанесени щети върху реколтата.

Българските потребители нямат повод за притеснение, че цената на хляба ще скочи заради щетите от проливните дъждове по земе-

делските площи. Това увери пред в. "Животът днес" Мариана Кукушева, председател на Управителния съвет на Националния браншови

Мариана Кукушева:

Цената на хляба няма да се увеличава

съюз на хлебопекарите и сладкарите. "Очаква се реколта 2014 година да бъде добра, зърното се развива чудесно. Дай боже времето да позволи и до няколко седмици жътвата да започне с пълна сила. На места тя вече е факт", допълни тя. Според думите на експерта не е изключено покачване на себестойността на зърното заради допълнителните разходи за третиране на площите срещу гъбични заболявания и вторично заплевяване. Друг

проблем, който създават големите количества дъжд, е отмиването на хранителните вещества от почвата. За земеделците това означава допълнително наторяване.

Мариана Кукушева обаче подчерта, че зърното е борсова култура. "Цената му не се определя от България и от родните производители, а от европейските и световните лидери", допълни тя. Председателят на браншовата организация смята, че зърнените култури в България от новата ре-

колта се очаква да са с изключително добро качество, напълно конкурентни на световния пазар. "Не само ние имаме проблеми. В Русия, която е световен износител №1 на пшеница, има проблеми пък със сушата. Световното селско стопанство е "фабрика под небето". Когато се работи на полето, всичко, което идва от небето, може да предизвика допълнително харчене на пари, т.е. да доведе до провеждане на допълнителни мероприятия. Тази година има повече

валежи, но миналата имаше суша, което пак наложи третиране с определени химикали, за да се запазят класовете. Това е рискът на този бизнес, но зърнопроизводството в България е сериозен сектор, който гарантира производство на качествена пшеница, а оттам и на чудесен български хляб. Дай боже всичко да е наред и догодина българският земеделец отново със замаха да сее по родните поля", сподели оптимизма си в заключение Мариана Кукушева.

Ираван Хира е генерален директор на Хюлет Пакард - България вече пет години, а кариерното му развитие е свързано с компанията от самия ѝ старт у нас в края на 90-те. Казва, че по народност е българин от индонезийски произход - защото майка му е българка, женен е тук. За HP - България работят над 6 хил. души, които от София обслужват най-големите клиенти на компанията в цяла Европа, Близкия изток, Африка и Америка. Ираван Хира е и председател на Българския форум на бизнес лидерите, организация с над 100 членове и почти 15-годишна история.

Г-н Хира, какво очаква бизнесът от бъдещото управление, държавния мениджмънт?

- Същото, което очаква и един служител от своя мениджър - ясна посока накъде отиваме. След големите цели, членство в НАТО, в ЕС, като че ли вече нямаме национална кауза, към която да се стремим. Много се говори какво е сегашното състояние, но не се говори как си представяме България след 5-6-10 години. Това е задължително. След като има посока, ще има и стратегия как да се стигне дотам. Ние не очакваме чудеса - както и в бизнеса. Устойчивите компании не са пораснали от днес за утре. За да е най-голямата в света, на HP са били необходими 75 години.

- Кои са общовалидните опори на prosperитета?

- За да стане сериозна, компанията трябва да стъпи върху няколко основни неща. На първо място е ценностната система и етичното поведение. Начинът, по който се отнасяме към нашите служители, към нашите партньори и конкуренти. Етичното поведение дава корени, много солидни основи. Вторият елемент за успеха е да има цел, намерение. Ако един кораб напусне пристанището без посока, колкото и да е добър, колкото и да е силен екипажът, той рано или късно ще потъне. А ако има цел, макар и труднодостижима, като откриването на нов континент, може да минат месеци, да настъпи отчаяние сред екипажа, но целта се следва.

- Постоянството обаче се очертава като липсваща брънка в нашите условия.

- Точно това е проблемът в откриването на нови континенти. Ще има дни, в които ще е

слънчево, в други ще е бурно, ще има дни, в които ще сме здрави и ще вършим нещата с лекота, и ще има дни, когато няма да ни се става от леглото. Но постоянството е много важно, трябва да даваме максималното от себе си. И целите, които се превръщат в кауза, обикновено се следват по-устойчиво.

- Всеки шеф ли е мениджър?

- Истинското съдържание на думата "мениджър" означава човек, който освен да постави цели, може да разбере проблема на екипа си, от какво имат нужда неговите подчинени, умее да посъветва, да развие екипа или просто да помогне в дадена ситуация. Като полководец по време на битка - седейки на един хълм, трудно ще може да я ръководи. Той трябва да умее да промени тактиката при нужда, да влезе в бой, да дава пример, да вдъхнови. А за да можеш да вдъхновяваш, наистина трябва да си способен, да покажеш, че не те е страх. Това е разликата между шеф и мениджър, а следващата стъпка е да бъдеш лидер. Там вече говорим за много, много качества, които идват дълбоко от самата личност.

- Излиза ли вече от фаза констатации темата за разминаването между нуждите на бизнеса и производството на кадри?

- Все още сме в етап, в който много дискутираме и нямаме никакви конкретни действия. Има отделни инициативи - от бизнеса, от учебните заведения, от неправителствените организации, от правителството, - но все още не сме влезли в добре работещ механизъм. Учебните заведения трябва да видят какви са потребностите на пазара,

България се нуждае от посока и цел

● С Ираван Хира, генерален директор на HP - България, председател на Българския форум на бизнес лидерите, разговаря Галина Спасова

както търси икономиката, от какво има нужда бизнесът, какви са плановете ни за развитие в следващите 4-5 години. И бизнесът трябва да се ангажира по-активно. Не е достатъчно само да се изградят лаборатории, класни стаи и да кажем - готово, довиждане. Наши специалисти трябва да отиват на място, да запознаят студентите, учениците, да ги поканим да идват често при нас, не само покрай 24 май или 15 септември. Да дойдат не само да разгледат сградата, предприятието, но и да присъстват на една среща, да видят как се прави планиране... И не на последно място, правителството трябва да е гарант за структуриране на усилията в тази посока. У нашите млади хора има голям потенциал. Българинът е много по-адаптивен на промени, бързо учи и това е сериозно конкурентно предимство. Защото, наблюдавам, в Западна Европа не е така. България може да бъде добро място

Корпоративната социална отговорност не е благотворителност, а е изцяло поведенческа норма - това означава да даваш смисъл на онова, което правиш

и за кариерно развитие, и за живот. Защото тя е наистина хубаво място. Пътувам много - няма на такова малко пространство толкова огромни богатства.

- Българските компании са млади, обяснимо и понятието "корпоративна социална отговорност" е ново за обществото. Какво означава и какво носи на бизнеса?

- Когато чуете наименованието за първи път, звучи доста шаблонно и неразбираемо. Най-кратко - за да има устойчивост, трябва да има и отговорно поведение. И много компании първоначално въвеждат такава практика, защото така пише в

най-добрите книги. Но аз съм казвал много пъти, че доброто е заразно. И когато даже за пилар или от маркетингова гледна точка направиш примерно едно събитие, в момента, в който видиш резултата, това задължително те трогва много дълбоко в душата. И втората стъпка вече идва отвътре. Това е процес, при който хората и компаниите се самозареждат, виждат, че давайки, получават много повече. Корпоративната социална отговорност не е благотворителност, а е изцяло поведенческа норма - това означава да даваш смисъл на онова, което правиш. Защото бизнесът сам по себе си съществува, за да носи някакви печалби. Едни постигат целите, други не. Но най-големият въпрос е за какво го правим. Както често се питаме какъв е смисълът на живота - не е просто да живеем и да ядем. Смисълът на бизнеса е точно да бъдем полезни на обществото си. Целта е самите

служители в компанията да имат отговорно поведение към хората, към средата наоколо. Съответно заразяваме с такова поведение нашите партньори и постепенно става едно семейство, общност, екосистема.

- В тази посока Българският форум на бизнес лидерите готви една от традиционните си инициативи.

- Основната цел на организацията е проповядване на етичното поведение, устойчивия бизнес сред българското общество. Бизнес лидерите са хора, постигнали успехите си, но и осъзнали, че могат да допринесат за своето общество нещо повече от добри бизнес резултати. И със свои лични каузи, и чрез компаниите, които представляват, по всякакъв начин се ангажират в различни социални каузи. В БФБЛ се фокусираме също върху това да има баланс между работа и личен живот, правилно разтоварване от стреса, на който сме подложени. И вече 11-а година в края на юни на хубави места в полите на Витоша организираме олимпиада на бизнес лидерите. Има състезания в най-различни дисциплини, медали и купи, но целта е човек да разпусне, да може да обърне внимание на колегите си и на семейството си, да срещне и партньорите си в една добронамерена среда, да се забавлява.

- Вие лично успявате ли с баланса работа - почивка?

- Ако трябва да съм честен, не е лесно, защото, когато преследваш някаква цел, тя има магията да увлича, особено когато е близо. И точно в такъв момент човек хвърля много повече енергия. Но най-важното е, че за да работиш добре, трябва да можеш да почиваш добре. И насила си казвам - сега спри, остави нещата настрана, излез сред природата или пък прочети книга, върви на концерт. Или спри да мислиш и вземи почивка. И това също е въпрос на дисциплина.

Такса „Смет“ трябва да се формира на принципа „Замърсителят плаща“

До края на месеца трябва да е ясна новата формула, по която оттук нататък ще се формира такса "Смет". Работна група обсъжда три варианта, като основно се търси начин да се измерва точното количество изхвърлян отпадък. От години бизнесът настоява да се промени действащият в момента механизъм, който обвързва таксата с данъчната оценка на имота. Болшинството потребители са на мнение, че той е несправедлив както за фирмите, така и за гражданите. А и няма пряка връзка между големината на имота и изхвърляния отпадък. Така след многогодишно предъвкване на темата като че ли се вижда краят. Поне според последните промени в Закона за местните данъци и такси, които гласят, че от 1 януари 2015 година данъчната оценка на имотите отпада като основа за определянето на такса "Смет". Дали наистина развързката е близо и какъв е най-подходящият механизъм за формирането на данъка за битовите отпадъци, разговаряме с Димитър Бранков, заместник-председател на Българската стопанска камара (БСК).

Кристина ПЕШИНА

Първата недомислица, която събеседникът ни вижда, е свързана с един парадокс. "В самата методика е записано, че тя влиза в сила от 2015 г., което обаче означава, че тя на практика ще бъде прилагана от 2016 г., защото данъците се плащат за предишната година. В същото време така формулиран, Законът за местните данъци и такси забранява използването на старата формула. Завързва се така да се каже един правен казус, който като че ли няма решение, докато не бъде променен законът", разяснява г-н Бранков. Реално през 2015 година не е ясно по каква методика ще се събира такса "Смет".

Основната причина, заради която вече повече от 10 години камарата настоява механизъмът да се промени, е, че той нарушава така наречения европейски принцип "Замърсителят плаща". Това означава лицата, които генерират отпадъци, да бъдат отговорни и да поемат разходите по тяхното извозване и третиране.

Изгубена е връзката между количеството произведен боклук и размера на таксата и респективно основата, върху която тя се определя. "Правили сме статистика за всички общини в България. Имаме драстични отклонения в размера на таксите. Например в София за тон третиран отпадък тя може да стигне до 600 лева. Това са страшно много пари дори в сравнение с държави, далеч понапреднали в икономическото си развитие от нас", казва заместник-председателят на БСК. В сегашния закон той открива още един недостатък -

в таксата за битовите отпадъци влиза и поддръжката на местата за обществено ползване

към общините като улична мрежа, паркове, градинки и др., което деформира целия механизъм.

Освен това досегашният ред е незаконосъобразен, защото са придадени едни функции на общините, за които те нямат правомощия по конституция.

Местните и държавните такси следва да бъдат определени със закон от Народното събрание, а не чрез решение на общинските съвети.

Българската стопанска камара има свои представители в работната група, която трябва да изработи новата формула за формирането на такса "Смет". Тяхната задача е да отстояват основните принципи, а именно:

"Първо, смятаме, че трябва да се даде възможност на юридическите лица и предприятия, които имат необходимата инфраструктура да съхраняват контейнерите си за битови отпадъци, да имат право да сключват

самостоятелни индивидуални договори с оторизирани оператори за сметосъбиране, извозване и третиране на боклука.

При сключен такъв договор с външна фирма, която има нужните разрешения да извършва дейността, да бъдат освободени от такса "Смет" или поне в частта събиране и извозване, тъй като се смята, че повечето депа за третиране на отпадъците са общински. Но има вече и достатъчно фирми с частни депа, които предлагат едни доста конкурентни цени", твърди събеседникът ни. Подобна опция трябва да бъде предло-

жена и на етажната собственост, стига тя да разполага с нужната прилежаща инфраструктура. До 1995 година подобно изискване е било заложено в Наредбата за проектиране на жилищни сгради, като в момента от задължително е със статус препоръчително.

Какви са обсъжданите в момента варианти за събиране на такса "Смет":

Първият е измерване на индивидуално изхвърляното количество отпадъци чрез обема на съдовете или стикери, които се лепят върху торбите. "Аз приемам, че това е един от възможните механизми, но е по-труден за прилагане. По мое наблюдение подобен метод сработва при общини, където жизненият стандарт е по-висок. Общини с ниско застрояване или самостоятелни къщи. Например в Швейцария е доста разпространена практиката. Но за нашите условия не ми се вижда много подходящ. Разбира се, този метод има своите предимства, но действа при много сериозни санкции, свързани с не използването на чувал със стикер или на системата за разделно събиране. Когато отделяте от общото количество на битовите отпадъци тези, които могат да се рециклират, вие намалявате от обема и ку-

пувате по-малко торби. Така респективно по този начин вие контролирате себе си. Това обаче означава една много радикална промяна в системата за събиране и третиране на масово разпространените отпадъци. Ще ви дам един пример. В Париж например потребителите ползват само два контейнера - единият за рециклируемите отпадъци, където слагат всичко - дърво, пластмаса, хартия, стъкло и прочее, а другият е за останалите биоразградими отпадъци. Не е необходимо да има 3, 4 или 5 контейнера. Тук бих искал да вметна, че по този начин отиваме към едни от най-скъпите методи за третиране на отпадъците, което не би трябвало да се случва в страна, която е с най-ниските нива на жизнено равнище в ЕС", смята г-н Бранков.

Вторият механизъм, или така нареченият пропорционален, включва няколко варианта, като от БСК смятат, че най-удачен е този, който се определя от броя на ползвателите на имота. За да може обаче механизъмът да работи, се изисква перфектно действаща адресна регистрация. Съответните регистри за настоящ адрес на гражданите трябва да бъдат актуализирани буквално в рамките на два-три дни от момента, в който даден човек променя настоящия си адрес. "Подобна е практиката в цяла Европа и няма нищо назадничаво или

обезпокоително. Необходимо е да бъде ясен броят на обитателите и това трябва да се декларира ежегодно от собственика на имота и респективно да има потвърждение от съответния домоуправител. Тогава за общините ще бъде сравнително лесно върху базата на тези декларации за броя на ползвателите да формират таксата, която е дължима, а тя ще бъде заплащана по сегашния ред - от собственика на имота", убеден е заместник-председателят на БСК и допълва, че това би решило и други проблеми на общините. Таксата пък за предприятия ще се определя на базата на средномесечния брой наети работни места за определеното им работно време.

Най-важното според нашия събеседник е, независимо каква основа за формиране на такса "Смет" ще избере всяка от общините, те да бъдат задължени, ако е необходимо с промени в Закона за местните данъци и такси, да качват цялата информация на собствен си сайт в интернет и в сайта на Министерството на финансите.

"Става въпрос за план-сметките и отчетните разходи по третирането на отпадъците. Цялата информация за избора на основата и механизма, решенията на общинските съвети, разходите по отделни компоненти за сметосъбиране, извозване и отделно третиране при депонирането - всичко това трябва да бъде съвсем прозрачен процес. Ако всичко това вие го имате на един сайт и всяка година тази информация се обновява, ще видите драстичните разлики между общините и лека-полека те ще започнат да се изравняват, защото всички тези услуги ще се предоставят на конкурентен принцип рано или късно и по този начин ще намаляват разходите по упражняването на тази дейност", категоричен е г-н Димитър Бранков.

На 30 юни Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) ще проведе закрито заседание, на което окончателно ще реши и веднага публично ще обяви цената за топлинната енергия, която ще влезе в сила от новия регулаторен период - 1 юли. Това обясни самият председател на ДКЕВР Боян Боев на обществено обсъждане за новите цени на парното и топлата вода с представители на топлофикациите преди няколко дни.

Бисер ТЕРЗИЕВ

Всъщност със свое проекторешение, взето на закрито заседание още на 27 май, ДКЕВР вече направи предложение за значително повишаване на цените на топлоенергията. Според него цената на парното трябва да бъде увеличена до 18,9% от 1 юли. Най-ужилени ще са клиентите на „Топлофикация Русе“ - именно с посочените 18,9 на сто. Значително ударени по джоба ще са ползвателите парно и топла вода в София, където поскъпването е заложено да бъде 11,6%, както и във Велико Търново - където цената на топлото трябва да скочи с 11,4 на сто. Топлоенергията ще поскъпне между 4 и 10 на сто и в останалите топлофицирани градове у нас, като единствено жителите на Перник и Сливен ще се радват на намаляване на цената - съответно с 10,3 и 4,2 на сто.

Със същото проекторешение Държавният енергиен регулатор предлага значително да бъдат намалени от 1 юли преференциалните цени, на които се изкупува електрическата енергия, произведена от когенерациите (комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия) на топлофикационните дружества. Най-голямо ще е понижението на преференциалните цени, на които се изкупува токът от топлофикациите в Сливен (с 16%) и Русе (15,4%). За „Топлофикация София“ намалението е в рамките на 6,4 на сто. В моти-

Парното поскъпва заради "кафявия" ток

вите си Регулаторът е посочил, че целта на така предложените промени в цените е да се осигури "равнопоставеност между интересите на клиентите, ползващи топлинна и електрическа енергия". Или по-точно да се намали и впоследствие

да се прекрати т.нар. кръстосано субсидиране на топлинната енергия за сметка на клиентите, отопляващи се с електричество.

Темата за спирането на кръстосаното субсидиране на цените на топлинната енергия, на което се радват само част от жителите на няколко големи града, но което ощетява ползвателите електрическа енергия в цяла България, се дискутира вече доста години. Според данните на националната статистика отоплението на 53,9% от жилищата у нас се извършва основно с твърдо гориво - дърва и въглища. С електричество се отопляват 28,6 на сто от домовете, с парно от централен ТЕЦ - само 15,1%, а с газ от централен източник - 1,3% от жилищата в България.

Над 82% от всички обитавани жилища в областите Смолян, София, Силистра, Ловеч и Монтана се отопляват с дърва и въглища. Електричество като основен източник на топлинна енергия използват най-много домакинствата в областите Варна - 58,8%, и Стара Загора - 47,8% от обитаваните жилища. Напук на представите на много хора, че столичани ползват централно отопление, че с парно от ТЕЦ се отопляват едва 61,2% от жилищата в София. Следват градовете Перник - с 26,1%, Плевен, Русе и Враца - съответно с 19,3%, 16,6% и 15,4 на сто от домовете. Голям град като Стара Загора, част от населението на който работи в най-големия енергиен комплекс на страната - "Марица изток", няма никакво централно отопление.

Така кръстосаното субсидиране на топлинната енергия дълги години облагодетелстваше с по-ниски цени едва

15,1% от населението на България за сметка на останалите 84,9 на сто от жителите ѝ. Справедливо ли е това?

Да бъде сложен край на кръстосаното субсидиране на топлинната енергия чрез високите преференциални цени, на които се изкупува електричеството, произведено от когенерациите на топлоцентралите (т.нар. "кафяв" ток). Това беше само една от констатациите на внесения в края на септември миналата година в Народното събрание одит на Сметната палата за регулирането на енергийните цени и контрола за спазването им, упражняван от ДКЕВР за периода от 1 януари 2007 г. до 30 април 2013 г.

Именно затова **проекторешението на ДКЕВР от 27 май за поскъпване на топлоенергията и намаляване на изкупните цени**

на "кафявия" ток е уникално

за цялата 15-годишна история на Регулатора и предизвика силно брожение. Винаги досега ДКЕВР задържаше цената на парното и без много да му мисли, увеличаваше драстично преференциалните цени на "кафявия" ток, за да компенсира това задържане. За първи път този състав на ДКЕВР посегна на "светая светих" - цените на парното за 15,1% от всички жилища в страната. Ами сега? Какво ще последва от това?

Първото, което се случи, е, че топлофикационните дружества скочиха срещу ДКЕВР. Как? Винаги досега именно те настояваха за значително повишаване на цената на топлоенергията с мотивите "увеличени разходи" и "намаляващо потребление", но Регулаторът орязваше исканията им с обяснението "социална цена на услугата". Сега стана точно обратното. Топлофикациите заявиха, че

според тях най-оптималният вариант е да се приеме поскъпване на парното средно с 5-6%, и категорично отхвърлиха идеята на ДКЕВР за скок от средно 10-11 на сто. Председателят на Асоциацията на топлофикационните дружества в България Илия Николаев дори прогнозира - при поскъпване на парното с предлаганите от ДКЕВР средно 10-11% много от клиентите им ще се откажат от услугата, тъй като няма да могат да плащат новите сметки. От друга страна, намаляването на преференциалните цени на "кафявия" ток пък ще доведе до фалити някои от малките дружества в страната, като топлофикациите в Шумен, Казанлък и Велико Търново например, обясни още пред ДКЕВР Илия Николаев. От своя страна представителите на топлофикациите се съгласиха, че цената на тока, който произвеждат, е прекалено висока и че именно с нея се субсидира цената на парното, но настояха привеждането на двете цени към пазарните да стане постепенно. Именно затова Илия Николаев заяви, че

поскъпване на парното средно с 5-6% би било поносимо за голяма част от потребителите вместо предлаганите средно 10-11%.

Председателят на

ДКЕВР Боян Боев обаче беше категоричен, че е крайно време кръстосаното субсидиране между цените на парното и "кафявия" ток да спре, но се съгласи комисията отново да анализира дали скокът на парното може да е по-малък.

Намаляването на преференциалните изкупни цени на "кафявия" ток, произвеждан от когенерациите на топлофикационните дружества, е една от мерките, които прилага ДКЕВР за задържането на цената на електроенергията през новия регулаторен период - 1 юли 2014 - 30 юни 2015 г. Другата е значително орязване на преференциалните изкупни цени на "зеления" ток, произвеждан от възобновяемите енергийни източници (ВЕИ), основно фотоволтаични и вятърни централи, както и намаляване на количеството енергия, изкупувана от тях, наполовина. Третата мярка е договаряне на условията в 15-годишните договори с двете американски топлоцентрали в комплекса "Марица изток", сключени през юни 2001 г. от кабинета "Костов". Ако дори само тази трета мярка не бъде постигната, както се очаква, цената на електроенергията ще трябва да бъде увеличена, тъй като орязването на изкупните цени на "кафявия" и "зеления" ток няма да е достатъчно за задържането на цените през следващата една година.

Всяко решение вече ще зависи от съседите

Месец преди върху тях да се стоварят новите, по-високи цени на парното и топлата вода, върху собствениците на топлофицирани жилища се стовари бравдата на новата Наредба за топлоснабдяване в София, която влезе в сила от 1 юни.

Според нея, за да заяви, че няма да ползва парно през зимата или ще намали потреблението си, абонатът ще трябва да пообиколи входа и да събере подписите на двама съседи плюс този на домоуправителя. Едва след това той ще може да подаде молбата си, за да не му начисляват сметки. Пред съседите и в молбата си той трябва да докаже и да посочи катего-

рично, че няма да обитава дома си поне три месеца.

Мотивът на „Топлофикация София“ е, че така ще се намали нелегалното ползване на парно. Според топлинните счетоводители обаче новите условия няма да се харесат на абонатите. Ако например човек заминава в командировка за 1-2 месеца, той няма да може да заяви нулево потребление за този период и ще трябва да плаща суми, които евентуално ще му бъдат върнати едва с изравнителната сметка. Наредбата ще затрудни и абонатите, които искат да заявят намалено потребление.

С новата наредба сметките

на хората, които нямат топломери с дистанционно отчитане, ще се изчисляват по нова формула. Тя ще използва за база средното потребление на топлоенергия от жилището за 1 ден от предишната зима. Тази енергия ще се умножава по броя на дните от конкретния месец през предстоящата зима, като получената енергия ще се умножава с определен коефициент за температурата. Според топлинните счетоводители това ще изкриви сметките, тъй като миналата зима беше мека, а ако предстоящата е студена, изравнителната сметка по новата формула ще е страшна.

На кого пречи съществуването на науките и изкуствата

Тези дни Министерството на образованието и науката обяви дългоочаквания конкурс за финансиране на научните изследвания. Целта на конкурса е от национално значение, той трябва да насърчи българската научна мисъл да проведе нови, висококачествени изследвания в най-важните според МОН области. А те са няколко, например проекти, посветени на енергийната ни ефективност и на проблемите ни в транспорта, както и на такива, свързани с въвеждането на нови екотехнологии. Конкурсът трябва да стимулира появата и на нови постижения в

усъвършенстването на биотехнологиите, в производството на екологично чисти храни, а също и в сферата на фундаменталните науки - химия, физика и технически дисциплини. Другата конкурсна тема е посветена на културно-историческото ни наследство, в т.ч. социална и икономическа проблематика. И не на последно място в състезанието за държавна финансова помощ ще участват онези научни колективи, които работят върху информационните и комуникационните технологии, както и онези, чиито изследвания са в областта на математиката.

Акад. Румен
ЛЕОНИДОВ

Този конкурс е животоспасителен за родната ни наука, защото научният елит на най-бедната страна в Европейския съюз не живее и не твори в нормални условия, а оцелява благодарение на финансовите трохи, част от които разпределя всяка година и Фонд научни изследвания към МОН. Ето и "трохите" - предварително обяве-

ният бюджет на конкурса бе 20 900 000 лв., но реалната сума за тази година е само 11 500 000 лв. Къде ще отидат тези средства? Ето къде: 18% от тях за екологични технологии, опазване на въздуха, почвите и водите, 25% за екологично чисти храни и изследвания в областта на аграрните науки, 25% за нови постижения в химията, физиката и техническите науки. Парите за културно-историческото ни наследство са 17% от общия бюджет, а за из-

следванията на математиката и информационните технологии ще бъдат заделени останалите 15%.

Дотук добре, както казал онзи, дето паднал от покрива на стоетажен небостъргач, когато прелитал покрай прозорците на 60-ия етаж. Защото по-нататък нещата с този конкурс най-неочаквано загубват - в публикуваната заповед на министъра на МОН четем: "Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са

следните кандидати: български висши училища; институти или специализирани академични звена на Българската академия на науките (БАН) и на Селскостопанската академия".

Което какво означава? Че другите научни центрове и техните екипи, извън споменатите, нямат да бъдат допускани до състезанието.

Все едно в някой от най-престижните ни национални литературни конкурси да имат право да участват само членове на Съюза на българ-

ските писатели, но не и на алтернативното Сдружение на писателите в България или творци от Съюза на независимите. Или в ежегодния, традиционен конкурс на Министерството на културата, наречен "Помощ за книгата", да кандидатстват само произведения на

автори, които са членове на писателски организации, но не и на такива, които живеят, дишат и пишат извън т.нар. професионални гилдии.

В случая Българската академия на науките

Отворено писмо до министъра на образованието и науката акад. проф. д-р Анелия Клисарова

Уважаема
госпожо Министър,

Обръщаме се към Вас, за да изразим изненадата на Управителния и Академичния съвет на Българската академия на науките и изкуствата (БАНИ) от заповедта, издадена на 16 юни и подписана от управителя на Фонд научни изследвания Николай Христов, с която се ограничава достъпът на научни организации за участие в конкурса, организиран от Фонд научни изследвания.

Според тази заповед освен българските висши учебни заведения, Българската академия на науките (БАН) и Селскостопанската акаде-

мия в конкурса не се допускат други научни институции, каквато е Българската академия на науките и изкуствата (БАНИ).

Госпожо Министър,

Българската академия на науките и изкуствата е възстановена през 2004 г. Тя е съставена от 3 отделения: отделение "Наука" съдържа 9 научни центъра, Отделение "Изкуства" - с 4 творчески центъра, и отделение "Гражданско общество и държавност" - с 1 научен център. В Академията членуват 370 души, от които 169 академици, 127 дописни членове, 65 член-наблюдатели и 9 почетни членове. Това са правоспособни учени, професори и доценти, които са преподаватели в редица български висши учебни заведения. Съгласно Конституцията на Р България БАНИ се ползва с правото на неправителствена научна организация, която има за задача да развива научни изследвания в различни клонове на българската наука и култура.

С Вашето решение, да ограничите достъпа до конкурса и да допуснете до него само посочените научни звена, Вие лишавате голям брой български учени от равноправно участие с вече разработените от тях проекти. Тази заповед е в пълно противоречие с всички изисквания на българското, европейското и

международното право. С нея се налага дискриминационно отношение към онези заинтересовани научни центрове у нас, които съществуват и работят извън рамките на БАН или към акредитираните университети към Вашето министерство.

По този повод ръководството на БАНИ ще сезира Комисията по образованието и науката към НС и ще предяви процедура пред Комисията за защита от дискриминация, защото Вашето решение засяга въпрос с национално значение. Искаме да Ви припомним, че в страните от ЕС на подобни конкурси се явяват не само държавни научни институции, но и неправителствени организации. Българският национален фонд за научни изследвания предполага участие на всички заинтересовани научни среди, които не се занимават с бизнес, а с фундаментални и научноприложни изследвания.

Дължим да Ви кажем, че съгласно нормативните изисквания на правото визираното лице и Вие като негов непосредствен ръководител следва прецизно да обясните и мотивирате създадения от Вас казус. Като израз на добронамереност към Вас дължим да Ви съобщим, че така посоченото нарушение на нашите права ни принуждава да потърсим правна справедливост пред бълга-

рски, европейски и международни съдебни институции, включително и обезщетение за пропуснати ползи.

Желаем да Ви информираме, че научните центрове и институтите към БАНИ са подготвили за участие в конкурса около 30 научни проекта. Нека Ви припомним, че БАНИ не е търговска фирма, която трябва да бъде елиминирана, а Научно сдружение, регистрирано съгласно българските закони.

Уведомяваме Ви, че въпреки наложените ограничения ще продължим подготовката си за участие в конкурсната процедура. Ако имате съображения, които бихте могли да представите, моля да приемете представители на БАНИ, за да обсъдим тази дискриминационна мярка спрямо немалка част от учените в нашата страна.

Акад. проф. д-р Григор Велев, председател на БАНИ, акад. проф. д-р Миладин Апостолов, подпредседател на БАНИ, акад. Румен Леонидов, подпредседател на БАНИ, акад. проф. д-р Петко Тодоров, подпредседател на БАНИ, акад. проф. д-р Венко Александров, председател на Общото събрание на БАНИ, акад. д-р Маргарита Каменова, главен секретар на БАНИ.

на Българската академия

и изкуствата (БАНИ) е предварително елиминирана,

въпреки че в нея не членуват аматьори, дилетанти или научни самозванци, а точно 169 български и чуждестранни професори, 127 доценти, 65 млади научни работници. Това са напълно правоспособ-

ни учени, дейци на науките, повечето от които и в момента преподават в най-престижните български висши учебни заведения.

Член на БАНИ е и самата проф. Анелия Клисарова, която, преди да стане министър на образованието и науката, сама заяви желанието си да участва в дейността на БАНИ и Ака-

демичният ни съвет ѝ присъди почетното звание "академик".

В скоби ще припомним за онези, които не знаят, че почетното звание се дава като обществено признание, докато научните звания като "професор", "доцент", "доктор на науките" се присъждат само за високи научни постижения и качествена научно-преподавателска дейност.

И още едно напомняне - членовете на БАНИ - академиците, дописните членове и членовете наблюдатели, не получават никакво заплащане за званията си за разлика от колегите си в БАН.

С учудващото решение на МОН явно ставаме свидетели на много груб опит БАНИ да бъде дискриминирана, въпреки че тя е гражданско сдружение, въпреки че е организация, която не е прикачена към никакво бюджетно перо, въпреки че съществува благодарение на доброволните дарения на своите членове.

Единственият шанс на научни-

те центрове към БАНИ да кандидатстват за държавна помощ е чрез този конкурс.

Но на практика МОН ликвидира този шанс още в зародиш. С тази тенденциозна заповед на министър Клисарова конкурсът е напълно опорочен, защото още преди да е прозвучал стартовият изстрел за това благородно и народополезно състезание, един от участниците е предварително декласиран, като му е забранено дори да се яви на пистата.

Тази есен БАНИ ще отбележи 10 години от своето възстановяване.

Тя е неправителствена организация, независим граждански научен институт. И е продължител на идеите и делото на Българската академия на науките и изкуствата, закрыта през 1947 г. от комунистическата власт. Възстановена е през 2004 г. от учените проф. д-р Григор Велев, проф. д-р Карю Карев, проф. д-р Димитър Гоцев и д-р Илия Илиев. Същата година е регистрирана с устава на едноименната академия от 1941 г. като сдружение с нестопанска цел за разлика от БАН, която е държавна институция.

Днес БАНИ има обществен авторитет и се радва на признание в

академичните среди у нас и в чужбина. Но Академията ни продължава да бъде трън в очите на някои заслепени от враждебност среди, за които всяка демократична алтернатива е посегателство към обществените им позиции, остатък от тоталитарното наследство в областта на науката, образованието, изкуството и културата. Вече четвърт век официално у нас комунистическият режим не съществува, но все още са живи порядките му. В обществените ни отношения липсва така желаният уж от всички работещ плурализъм, отсъства дори известната в цял свят научна колегиалност, няма я задължителната толерантност към конкурента, към опонента, който в случая, описан по-горе, съвсем съзнателно е възприеман като классов враг.

Има ли условия, описани в регламента на конкурса на МОН, на които БАНИ не отговаря?

Няма, отговаря на всички критерии. Там четем: "Кандидатите по настоящата процедура трябва да са юридически лица, чиято основна цел е осъществяване на научни изследвания и разпространение на резултатите от тях посредством преподаване и

публикуване; да имат седалище в Република България; да са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проекта, а не да действат в качеството на посредници; да попадат в категорията "организация за научни изследвания и разпространение на знания", да извършват дейностите в проектното предложение от свое име и за своя сметка".

И още: "Кандидатите по процедурата са субекти, чиито дейности са изцяло с нестопански характер или чиито дейности са със стопански и нестопански характер, но тези дейности са ясно разграничени и начинът им на организация позволява проследяване на приходите и разходите, свързани с тяхното изпълнение, вкл. чрез воденето на аналитична счетоводна отчетност".

Тогава? Каква е "вината" на БАНИ, за да не могат нейните научни звена, колективи и институти по общия ред на правилата да бъдат допуснати в конкурса?

Или трябва да се съглася с коментара на мой познат, който в прав текст ми каза: "Абе при това правителство и да бяха ви допуснали до конкурса, пак щяха да ви отрежат проектите, ако ще да са и най-академичните в света!".

Акад. проф. д-р Григор Велев:

Направо сме шокирани

- Акад. Велев, как ръководството на БАНИ посрещна решението на Фонда за научни изследвания при Министерството на образованието и науката да не допусне на предстоящия конкурс академията, на която сте председател?

- Това решение е голяма изненада за нас. Имам чувството, че живеем по времето на тоталитарния режим, когато една научна институция грубо, безпардонно и безапелационно се лишава от участие в държавен конкурс, при това без всякакво обяс-

нение. Очевидно у нас все още има хора на високи ръководни постове във властта, които отново се опитват да наложат монополизъм в мисленето, които искат да ограничават алтернативните интелектуални дейности, развивани от лица, които не са "техни" хора.

- Разбрахме, че в комисиите в конкурса на МОН ще участват и учени от БАНИ?

- Да, вярно е. В комисиите участват петима членове на БАНИ (четирима академици и един дописен член). Затова решението на МОН ни шокира. От една страна, се забранява участието на БАНИ в конкурса, а от друга, учени от Академията ще участват като членове на комисиите на този конкурс.

- Какво ще предприеме ръководството на академията по този прецедент?

- Какво ни остава, ос-

вен да протестираме до всички възможни инстанции: президента, министър-председателя, омбудсмана на републиката, министъра на образованието и науката, Комисията за образованието и науката при Народното събрание, Комисията за защита от дискриминация, комисаря за наука и образование при Европейския съюз, българските медии. В обръщението ни до тези институции искаме съдействие за отхвърлянето на този "тоталитарен" метод за ръководство на науката и научните изследвания.

- С колко проекта БАНИ възнамерява да участва в този конкурс?

- Подготвяме 25-30 проекта в различни области на знанието, съобразени с тематичните раздели, обявени в регламента на конкурса, обявен от Фонда за научни изследвания към МОН.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И ИЗКУСТВАТА

СЪВМЕСТНО СЪС СРЪБСКАТА КРАЛСКА
АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И ИЗКУСТВАТА
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ЦЕНТЪР ЗА БИЗНЕС,
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ОРГАНИЗИРА

Международна конференция на тема:
„Иновационно поведение, предприемачество и
устойчиво развитие“

Конференцията ще се проведе в киносалона
на ВМА-София на 28 и 29 юни 2014 г.
Работните езици са български и английски.
Програмата на конференцията можете да видите
на www.basa.bg

Гергана ПЕТКОВА

Ученическа ваканция! Звучи толкова хубаво. Но само за родителите, които могат да оставят децата си на здрави и чевръсти баби и дядовци. Ако няма такива, летният купон на малкия ученик се превръща в кошмар за родителите, защото организацията на деня му е сложна като военна операция.

"За децата няма никакви подходящи условия за забавления - или са еднообразни, или са много скъпи", каза Ели Атанасова, майка на четвъртокласничка от Пловдив.

Всъщност във всеки по-голям град, както и в столицата, има няколко варианта за уплътняване на ваканционното време на децата от 6 до 11 години. Първият са

летните занимални

Те са отворени през май, юни и юли. Някои работят и в началото на август. Цените за един месец са от 250 до 390 лева. В тази сума не влиза храната през деня.

Занималните работят докъм 17:00 часа всеки ден без събота и неделя. Програмите в тях са много и разнообразни - от учене на чужд език до посещения в музеи.

В София на мода са музейните обиколки. Всеки ден пред Централна баня спират мик-

Ваканция. О, ужас!

робуси, на които може да качите детето си и да го приберете от там в края на работния ден. През деня то ще се забавлява сред експонатите в Националния исторически музей или в Националната художествена галерия. "Програмата е много интересна, а работещите родители невинаги имат достатъчно време да запознаят детето си с исторически или научни факти, тези екскурзии му дават точно тази възможност", сподели Светла Георгиева, майка на третокласник. Цената за 5 дни е 100 лева. Децата играят в залите на музеите, рисуват, участват във вик-

торини. Храна обаче не се осигурява - или дават джобни пари на детето си, или му правят сандвичи. "Може да не се плащат целите пакети за лятна занималня, а да изберете отделни дни. Тогава цената е малко по-висока: между 20 и 30 лева на ден", обясни Гери Тодорова, която има ученик в четвърти клас.

Сред най-предпочитаните забавления за столичните деца са

басейните и излетите в планината

Цената на ден за приключение на Витоша например е около 30 лева, а за цяла седми-

ца - около 100 лева. Всеки ден се измислят разнообразни забавления, а най-удобното е, че децата се взимат с микробуси, които минават през различни квартали на София. "Попълването на заявленията за участие става онлайн. Достатъчно е родителят да влезе в интернет и да избере онази фирма, която най-много му харесва и отговаря на неговите условия", обясни Светла.

За деца, които много обичат планината, има и скаутски лагери в Рила, но за тях цените за десетина дни престо са над 800 лева. За това пък всичко си е ка-

то на истински лагер - палатки, огньове на открито, преходи до забележителности в района, обучение по оцеляване в трудни условия и т.н.

За най-ученолюбивите деца частните школи организират

езикови курсове

Има ги в цялата страна, включително и в морските курорти. Цените са от 400 до 1000 лева в зависимост от продължителността и от това дали накрая детето получава сертификат за постигнато равнище на знания.

Уви, за по-големите ученици не се предла-

гат почти никакви занимания. За тях много рядко има организирани групи в читалищата и в културните домове, а училищата са затворени през лятото. Остават единствено басейните и спортните зали, които приемат юноши безплатно или с отстъпки в цените.

Родителите могат да изпратят децата си и на летни

лагери край морето

провеждащи се в базите на образователното министерство или в тези на общините. Това става чрез училището, в което се обучават децата. Цените започват от 30 лева на ден. Например за лагера край устието на река Камчия цената на ден е 45 лева и в нея влиза всичко.

"На пръв поглед има много места за детска ваканция, но на практика не е така - възможностите или не са съобразени с нуждите на децата, или не са по джоба на родителите. В най-добрия случай двама работещи родители могат да си позволят кратка ваканция за детето и почивка за цялото семейство, но това не покрива цялото лято. Повечето родители, които нямат средства, спасяват положението, като оставят детето при някоя съседка или го водят със себе си на работа, ако това е възможно", категорични са майките, с които разговаряхме.

Световното по футбол - забавно и полезно!

Родителите, които се чудят как да осмислят ваканцията на децата си, могат да се въз-

ползват от най-новите продукти на издателство "Просвета".

Това лято светът е футбол с Мондиал 2014 в Бразилия и за 6-7-годишните почитатели на великата игра издателството предлага поредицата "Весели картинни загадки". В нея забавленията за малките джентълме-

ни са в книжката "Футбол", където чрез правилата на играта те ще научат и много неща,

които ще са им полезни в първи клас. За дамите пък е книжката "Феи и елфи". В двете книжки оцветяването на картинки е придружено от подреждане на изображения и за разсъждаване, които развиват концентрацията, наблюдателността и въображението на децата.

С книжките "Рисувам стъпка по стъпка" децата на 4-5 и 6-7 години ще се научат лесно да рисуват животни, растения, хора и превозни средства. Поредиците "От точка до точка" и "Математически вълшебства" развиват фината моторика на децата в тази ранна възраст, като втората ги запознава и с числата до 15 по забавен начин

- чрез оцветяване.

За същата възрастова група екип под ръководството на проф. Весела Гюрова създаде системата "АБВ©Игри". Тя съответства изцяло на програмата на Министерството на образованието и науката за предучилищна подготовка и предизвиква сериозен интерес сред учители в цялата страна, които участваха в конкурс на "Просвета" за разработване на педагогически ситуации по нея. Всички тези издания са подходящи не само за занимания в детските градини, но и за упражнения у дома

под ръководството на родител.

За първокласниците прекрасен подарък са заглавията от поредицата "Четящите детективи. Рисувай с нас!". Те са уникална комбинация от книжка за четене и книжка за рисуване, в които детето допълва илюстрациите въз основа на прочетен текст. Детективът му помага, като му поставя конкретни задачи.

Историите в тях "Мимо учи за магьосник" и "Принцеса Ела търси приключения" са красиви и увлекателни и стимулират творчеството на децата.

Тези и още много заглавия за летни занимания можете да намерите и поръчате на сайтовете:
www.e-uchebnik.bg,
www.prosveta.bg и
www.store.bg.

**ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИЦИ ПО ВСИЧКИ ПРЕДМЕТИ
ОТ 1. ДО 7. КЛАС - НА WWW.E-UCHEBNIK.BG**

ХАЙКУ ТАНЦ В ТРАЕКТОРИИТЕ НА ЖЕЛАНИЕТО

Представлението на хореографката Мила Искренова обръща поглед към въпроса за идентичността: до каква степен тя е оформена от съзнателните ни избори или от подсъзнателните духовни наследства, идващи

от дълбоките ни национални корени. Музикалният материал включва пиеси на Бах, Моцарт, Хайдн в съчетание със свободното импровизиране от музиката на XX век във всичките ѝ многообразни аспекти. Хореог-

рафията обединява музикалните картини чрез динамично развиващи се образи, които използват енергията на жестта с неговата еднозначност и категоричност в стилистика, която може да се нарече "хайку танц".

Боян Воденичаров е не само пианист с изключителна биография и лауреатски звания от авторитетните международни конкурси *Сен-Галия*, *Феручо Бузони* и *Кралица Елизабет*. Той е композитор и впечатляващ импровизатор. Творчеството му е известно във Франция, България, Германия, Белгия. Като импровизатор сътрудничи с джаз пианиста Арнул Масар и саксофониста Стив Убен.

През последните 20 години Воденичаров проявява особен инте-

рес към старинните инструменти като пианотофорте и тангентен-флюгел. На тези инструменти записва клавирни триа от Моцарт и сонати от Хайдн, Бетовеновите сонати за цигулка и пиано и др. Боян Воденичаров е професор по пиано, пианотофорте и импровизация в Кралската консерватория в Брюксел.

Мила Искренова е от най-изявените български хореографи, работещи в областта на съвременния танц. Специализирала е в Германия, Великобритания и

Франция. Автор е на хореографията на над 50 телевизионни и театрални постановки, мюзикъли и авторски спектакли. Работила е с водещите български танцови компании - балет "Арабеск", "Амарант данс студио", "ХЕТЕРОПОДИ" и др. Тя е един от основателите на танцово студио "ЕК". Носител на наградите "Кристална лира" за изключителни постижения като хореограф и на първа награда в раздел "Арт програми" на международния телевизионен фестивал "Златната антена".

„ХРУМКИТЕ“ НА ХУДОЖНИКА МАТЕЙ МАТЕЕВ

● В пловдивската галерия "Възраждане" върви скулптурна изложба на живописеца

Тези "Хрумки" могат да се нарекат и скулптурни. Като използва най-различни материали и предмети, Матей откликва по своя остро индивидуален начин на различни обществени проблеми, философски понятия, библейски теми. Неспokoйният му дух, игровата му, незнаеща почивка, мисъл, работливите му ръце правят от всичко, до което се докоснат, високохудожествена изработка. Дори най-обикновените предмети, натоварени от него със социална и емоционална значимост, придобиват стойност на художествен факт, като някои от "хрумките" са посветени на приятели, други просто придобиват общественост. Буди

възхищение творческата фантазия на твореца, съумяващ да открие многозначнието на една обикновеност и да я натовари с нова значимост, с нова творческа функция.

Матей Матеев е роден през 1945 г. в Кюстендил. Завършил е през 1975 г. НХА София.

Има над 40 самостоятелни изложби у нас и в чужбина. Носител е на шест награди, между които "Пловдив 2005" и "Сребърно Възраждане 2007". От 2004 г. е председател на Управителния съвет на най-старото пловдивско читалище "Възраждане", член е на Ротари клуб "Пълдин".

ШИФЪРЪТ НА ДРЕВНИТЕ БЪЛГАРИ Е РАЗКОДИРАН

Според авторите шумерската цивилизация е зачената на Балканите и е пренесена в Месопотамия. Основната идея на Киряк Цонев и Мирослава Цонева е, че една от първите цивилизации в историята на човечеството е варненско-дуранкулашката (X-IX в. пр.Хр.), която е почти заличена от черноморския потоп (VI в. пр.Хр.). Авторите доказват, че прадедите на българите, като част от автохтонно население на Балканите, са принудени да търсят спасение в нови земи. Независимо от унищожителното бедствие предците ни са успели да запазят част от културното наследство на тази древна цивилизация, пренасяйки я в Месопотамия. Там те създават шумерската цивилизация. По-късно с "морските народи" в Близкия изток основават "втора Палестина" - първата е по поречието на р. Струма. В многобройните си преселения предците ни оставят следи от своята държавност и култура в Египет, Индия, Китай, Сибир и т.н. Цонев и Цонева - баща и дъщеря, показват и историческата връзка и общите корени на прадедите на древните българи с многобройните азиатски племена, движещи се към Европа в края на I в. пр.Хр. и I в. сл.Хр. Те изследват от езикова гледна точка и названията на различните племена, които наричат българи. Изводът им е, че тези

народи са възприели от прадедите на българите тяхното древно название, пренесено през хилядолетията. За първооснова на понятието "българи" авторите вземат древния бог Баал, който приемат не като финикийско, а като много по-древно черноморско божество, пренесено към Източното Средиземноморие в древна Финикия. Само по този начин може да се обясни твърдението, че за потомци на древните българи се възприемат и народи като башкирци, уйгури, осетинци и др.

Русия първа признава независимостта на България

Акад. Велев, стигнахме до втория етап на четвъртата ни национална кауза...

- Това е обявяване на независимостта на България, стремежът към държавна независимост... Обявяването на независимост е едно от трите най-значими събития в новата история на България - след Освобождението и Съединението, това е извънредно важна стъпка към реализиране на българската национална кауза.

- Защо е важно да знаем какво се е случило на 22 септември, историческа дата, която по значение се нарежда до 3 март и 6 септември?

- Защото на тази дата Княжество България нарушава и категорично отхвърля Берлинския договор от 1878 г., според който отечеството ни е записано като васално на Османската империя. Това затормозява стопанското развитие на страната ни и ограничава възможностите ѝ в международните отношения.

- Тоест васалното княжество не е пълноправен субект на международното право...

- Да, то плаща годишен трибут на Високата порта, участва в погасяването на дълговете ѝ и т.н. Стремежът на младата ни държава е да скъса със зависимостта си от Високата порта и да утвърди самостоятелния си характер. Защото Княжеството навлиза в международните отношения, акредитира и приема дипломатически представителства, сключва споразумения и договори, иска да участва в европейски конференции...

- Обявяването на независимостта се случва чак през 1908 г., т.е. 30 години след Освобождението ни през 1878 г.

- Първите опити за националната ни независимост са правени още през 1897 г. по времето на управлението на Константин Стои-

● **С акад. Григор Велев разговаря Румен Леонидов**

Цар Фердинанд

лов. Но десет години по-късно, през 1907 г., става скандал: Турция енергично протестира срещу опита на България да участва като суверенна държава в провеждането на Хагската конференция. Тогава българските политици окончателно осъзнават, че е време да се ликвидира васалитетът на страната ни към Османската империя.

- Защо нещата се случват точно през 1908 г., какво е обяснението на българската историография?

- Защото през септември 1908 г. възникват най-благоприятните условия за целта, предначертана от нашата дипломация. Точно тогава вниманието на великите сили е насочено към френско-германския спор за Мароко, а Австро-Унгария се готви да анексира Босна и Херцеговина. В същото време на 11 юли 1908 г. в Истанбул младотурците извършват преврат и възстановяват Конституцията на Османската империя от 1878 г.

- И въпреки това избухва скандалът с нашия посланик в Цариград...

- Удобен повод за започване на акцията за независимост е възникването на този дипломатически скандал:

оказва се, че Иван Гешов, посланик на България в Цариград, на 30 август 1908 г. не е поканен на прием по случай рождения ден на султана. Гешов апелира властта в София да обяви независимост. На отправения протест отговаря външният министър Тефик паша. Той заявява, че г-н Гешов не е представител на суверенна държава, макар че години наред българският дипломатически представител е присъствал на тези приеми.

- Как реагира София на този апел?

- Министър-председателят Александър Малинов нарежда на външното ни министерство демонстративно да отзове посланика ни от Цариград, както и да се предприемат решителни дипломатически действия за прекъсване на зависимостта от Османската империя. Това означава подготовка за обявяване на независимост.

- По това време избухва и стачката в Източната жп линия, какво е нейното значение?

- Това събитие също катализира действията на българите. Източните железници формално са собственост на

германски и австрийски предприемачи. За обслужването на участъка, намиращ се на наша територия, са ангажирани представители на българската администрация. Стига се дотам обаче, че железниците попадат изцяло под български контрол и са обявени за български държавни железници. Великите сили протестират, но безрезултатно. Княз Фердинанд не одобрява действието, а отговорността за него изцяло се поема от правителството начело с Ал. Малинов. Това е първата стъпка, с която България открито декларира пред Европа желанието си за суверенитет.

- Какво се случва по-нататък?

- Имайки предвид създадената се ситуация, между 23 и 26 август 1908 г. премиерът Александър Малинов започва да води серия от разговори с княз Фердинанд. Въпреки проявата на известни колебания и нерешителност монархът предприема дипломатическа обиколка по дворовете на Европа. На 11 септември във Виена той получава обещание за твърда подкрепа. Това позволява да се вземе окончателно решение и да се пристъпи към обявяване на независимостта ни. Така се стига до съдбоносния акт за прокламиране на независимостта ни, която е обявена на 22 септември 1908 г. в тържествена обстановка в Иван-Асеновата черква "Св. Четиридесет мъченици" във Велико Търново. Цяла България празнува и ликува.

В манифеста, прочетен от цар Фердинанд I, се изразява надежда "този акт да намери одобрението на великите сили", а отношенията с Османската империя да се издигнат на още по-високо равнище. Текстът на манифеста завършва с думите: "Да живее свободна и независима България! Да

Министър-председателят Александър Малинов

живее българският народ!"

- Освен обявяването на независимостта на същата дата княз Фердинанд е провъзгласен за цар...

- И още нещо интересно: публикуваният плакат с манифеста е декориран със снимките на цар Фердинанд I и на водещите военачалници на българската войска. По този начин се прави внушение, че българската държавна независимост се подкрепя от българската армия, която е готова да я защити на всяка цена.

- Но независимостта на България е призната през 1909 г.

- Русия първа поздравява България с този голям политически и дипломатически успех. На 5 февруари 1909 г. император Николай II изпраща телеграма на цар Фердинанд I, като му честити независимостта на България. До средата на април и другите велики сили признават нашата независимост. България се превръща в равноправна на европейските държави.

- Защо великите сили изчакват 5-6 месеца, за да признаят нашата независимост?

- Според министър-председателя Александър Малинов и финансовия министър Иван Салабашев обявяването на независимостта на България е свързано и с известни

компромиси, които е трябвало да направи нашата страна. Става дума за откупването на турския дълг към Русия, свързан с военните контрибуции, останал от времето на Освободителната война, както и на Източните железници, които България трябва да изплати.

- Как се уреждат тези проблеми?

- На 3 март е подписан руско-турски протокол, който урежда финансовите въпроси между България и Турция с турски дълг към Русия от военните контрибуции. Русия отпуска заем на България от 82 000 000 лв. На 6 април е подписан българо-турски протокол, с който България приема руско-турските финансови задължения, като Турция се отказва от всякакви материални и финансови претенции към България и признава нейната независимост. А чак на 13 юни 1909 г. се урежда и откупването на Източните железници на българска територия (310 км). Постигнато е споразумение дружеството "Източни железници" да бъде обезщетено с 2 111 978,55 лв. Този дълг към Русия е разсрочен.

С това завършва борбата за обявяване на национална независимост, която е етап от стремежа за реализиране на националната ни кауза - обединение на България.

Ако искате да научите повече подробности по темата, потърсете в книжарниците книгата „Българската национална кауза 1762-2012“

на акад. Григор Велев

"Сакам да гласам за София и Югозападния регион - 2019!" Така Драгича Здравева, ръководител на Център за развитие на Източния планов район в Македония, се противопостави на анонса на председателя на Регионалния съвет за развитие на Югозападния район в България, че следващата точка в дневния ред е свързана с местна инициатива и освобождава гостите от съседните държави. А следващата точка бе приемането на декларация в подкрепа на общата кандидатура на София и Югозападния регион за европейска столица на културата.

Заседанието се състоя в Сандански на 18 и 19 юни с участието на гости от Гърция, Ма-

кедония и Сърбия. Основна тема на редовната среща на Регионалния съвет бе дискусията за бъдещето на финансовите механизми за трансгранично сътрудничество в следващия програмнен период 2014-2020 г. Областни управители, кметове и общински съветници от населените места в Югозападния регион в България заедно със своите колеги от пограничните райони на Гърция, Македония и Сърбия водиха оживени дискусии, често преминаващи в сериозни спорове за правилата, по които ще работят финансиращите програми за трансгранично сътрудничество до 2020 г. Последна точка от програмата за деня бе приемане на декларация с ангажименти в подкрепа на кандидатурата на София и Югозападния регион за титлата „Европейска столица на културата“ през 2019. Тежките дискусии от предишните панели, гласуванията, които приемаха или отхвърляха дадени решения с крехко мнозинство от 1-2 гласа, не предпологаха постигането на консенсус, но очевидно за пореден път културата показва, че може да събира и обединява градове, об-

Европейска столица на културата 2019

● Как може да се обединят градове, области и дори райони от различни държави

ласти, а в случая и райони от различни държави.

Членовете на Регионален съвет за развитие на Югозападния район подкрепиха единодушно кандидатурата на София и Югозападния регион за титлата „Европейска столица на културата“, като приеха принципите на общата кандидатура:

- артистична независимост на изборния екип;
- активно участие на творческите среди, гражданското общество и бизнеса във всички етапи на подготовката и осъществяването на инициативата;

- свързаност на инициативата с дългосрочните стратегии за развитие на културата на градовете в региона и Плана за развитие на Югозападния район от ниво 2 за периода 2014-2020.

- прозрачност и ефективност при управлението на инициативата.

Всички участници в съвета се ангажираха:

- да излъчат един представител на Регионалния съвет, който да участва в управлението на проекта при спечелване на титлата Европейска столица

на културата от София и Югозападния район;

- да съдействат за разпространяване на информация за кандидатурата и творческата програма "Сподели София" сред органите на местна власт в района и чрез комуникационните канали на Регионалния съвет;
- да организират тематични заседания, дискусии и работни срещи с цел приобщаване на населението в Югозападния район към инициативата и насърчаване на регионалните връзки и взаимодействия;

● да помагат за успешното изпълнение на творческата концепция на София и Югозападния регион с всички правомощия и ресурси, дадени по закон на Регионалния съвет за развитие на Югозападния район.

До края на 2014 г. предстои одобрение на правилата за изразходване на средства по програмите за трансгранично сътрудничество. Местните власти от Югозападния регион вярват, че високият процент на планирани средства за проекти в областта на туризма и културата е вярното решение за засилване на кохезията и интегритета както между градовете и селата в Югозападния регион, така и със съседните райони в Гърция, Македония и Сърбия. Тези планове дават добра основа за успешното изпълнение на творческата концепция на София и Югозападния регион 2019, ако международното жури им присъди заслужената титла „Европейска столица на културата“. На 5 септември тази година ще бъде ясно кой български град ще спечели надпреварата.

120 години от издаването на "Под игото"

Мира ВАЛЕНТИНОВА

Столична библиотека подари 90 билета за театър на свои читатели по повод честванията на 120 години от първото издание на романа "Под игото". "Дълбоко сме убедени, че нашите читатели са културни хора - освен че обичат да четат, те ходят на театър, често посещават галерии" - каза пред в. "Животът днес" директорът на Столична библиотека Юлия Цинзова.

До 4 юли в зала "София" на библиотеката пък посетителите ще могат да видят документална изложба, посветена на историята на "Под игото". "Написан в периода 1887-1888 г. в

Одеса (тогава Руската империя, сега Украйна), първият български роман вижда бял свят през 1889 г. Тогава е издадена първата му част в "Сборник за народни умотворения, наука и книжнина". В експозицията е изложено и рядкото издание. Цялостният роман обаче излиза преди 120 години, когато през 1894 г. издателство "Т. Ф. Чипев" отпечата "Под игото" като самостоятелна книга. В нея има 25 уникални илюстрации, дело на именити художници като Иван Мърквичка, Антон Митов, Йозеф Обербауер" - обясни Юлия Цинзова. За по-голямо удобство илюстрациите са извадени на големи платна в изложбената

зала. В експозицията може да се проследи историята на "Под игото" в българското книгоиздаване - има томовете от 1910 г., от 1922 г., от 1937 г. и т.н. до 2005 г. "Романът, който претворява по невероятен начин едно героично време на събуждане на българския дух, е наистина непреходен. Препоръчвам книгата отново тази година по случай юбилея и открих нови акценти. Речта на чорбаджи Марко за образованието например звучи толкова актуално и днес", сподели събеседничката ни.

"Под игото" се оказва най-четената книга в Столична библиотека. През 2009 г. романът печели първо място в "Го-

лямото четене" (класация на най-любимите книги на българите). Вазовият шедевър не спира да вдъхновява младите хора. Ученици от Ловеч режисираха и изиграха любими сцени от романа по случай годишнината в регионалната библиотека "Проф. Беню Цонев". Жури наградата творческите изяви на деветокласниците от Природо-математическата гимназия Виктория Младенова Петрова, Надежда Боянова Ангелова, Рая Станимирова Нейкова, Тодор Драгомиров Тодоров, като им подари билети за постановката "Полет над кукувиче гнездо" в Народния театър. "Вдъхновяващо е да видиш как децата наистина съпрежи-

вяват епизоди от романа, обличат народни носии и претворяват любими образи като Бойчо Огнянов, Рада Госпожица, чорбаджи Марко, Мунчо и т.н.", каза директорът на библиотеката Мариана Иванова.

В родния град на Иван Вазов също се организират мащабни чествания по случай годишнината. Богата програма от 2 до 9 юли ще радва жителите и гостите на града. Предвиждат се тематични вечери, празници на поезията, викторини, срещи с

писатели и поети, литературни четения, откриване на изложби. Ще получат приз победителите в националния конкурс за рисунка, есе и фотография на тема "Под игото" - моят поглед към българщината. "Има изключително интересни предложения", сподели кураторът Надежда Георгиева от къщата музей на Иван Вазов в Сопот, които са съорганизатори на надпреварата. На 9 юли се връчва Вазова литературна награда.

СОФИЯ

Общината ще учи столичани как да реагират при бедствия

Столичната община ще учи софийци как да реагират при природни бедствия. В специални къщи-симулатори в

Панчарево ще бъде симулирано земетресение и ще бъдат давани наставления как адекватно да се реагира на природното бедствие в

домашни условия.

Жителите на София ще могат да научат и как да действат при пожари, наводнения и други природни стихии. Всичко това ще стане възможно през 2015 г., когато ще приключи изграждането на специален полигон, построен под пречиствателната станция в Панчарево, където ще бъдат разположени постройките.

От общината уверяват, че на първо време достъпът ще е напълно безплатен.

СТАРА ЗАГОРА

Благотворителна акция срещу насилието

Свободен благотворителен базар ще се проведе на 28 юни т.г. в града под липите. Идеята е свободно и безплатно да бъдат споделени вещи, знания, идеи, умения без каквато и да било печалба. От 11 до 15 часа всеки човек ще има право да дари вещи, които не използва, но са годни за употреба - дрехи, обувки, играчки, инструменти, техника, книги, домакински пособия и т.н.

Входът за участие в базара е 5 лв., като събраните средства ще отидат за благотворителна дейност. С тях ще бъде подкрепен Кризисният център "Самарянска къща", който подпомага жени и деца, жертви на насилие.

Събитието се осъществява по инициатива на фейсбук групата "По-

дари ненужното" и сдружението "Самаряни". Да превърнем ненужното в нужно, като споделим ресурси в името на един по-пълноценен и балансиран живот за всички, призовават организаторите.

БЛАГОЕВГРАД

12 нови площадки за малките жители

Шест нови и шест изцяло обновени детски площадки ще бъдат готови до края на месеца. По всеки един от обектите се работи, като кратко прекъсване е

имало само по време на проливните дъждове.

Дейностите са част от инвестиционната програма на община Благоевград и се фи-

нансират от общинския бюджет. Около 63 хил. лв. ще бъдат вложени в ремонт, а други 102 хил. лв. са планирани за изграждането на нови детски и спортни площадки през тази година. В по-голямата си част съоръженията са предвидени за деца от 3 до 12 години, но е помислено и за малчуганите между 0 и 3 години. Фирмите, които ремонтират и изграждат площадките, имат срок до края на юни да завършат и предадат обектите готови за ползване. Всяка от новите площадки ще разполага с основните уреди за такъв тип съоръжения - люлки, пързалки, пясъчник, пейки и кошчета.

БУРГАС

На велосипеди из града

Любителите на колорезденето в Бургас вече могат да наемат общински велосипеди за придвижване в града. Новата услуга се предлага за първи път в страната, а близо 50 души вече се възползват от нея.

Желаещите да наемат велосипед трябва да закупят пластична карта - абонаментна или ваучер. При първите се сключва безсрочен договор, а ползвателят

сам преценява какви средства да зарежда в нея. Абонаментните карти се предлагат на трите централни пункта - ул. "Александровска" № 106, велосостоянката до Графична база, на Автогара Юг (тук е предвидено да се постави специализирана каса).

Картата-ваучер може да се закупи от всички велосостоянки на територията на града. Те са с предварително заре-

ден баланс. Минималната сума е 10 лв. Предлагат се ваучери за 20 лв. и 50 лв. След изчерпване на сумата ползвателите сам преценява кога и колко пари да зареди в своя ваучер. Новата възможност е особено предпочитана от туристите и временно пребиваващите в града, избрала велосипеда като средство за придвижване.

ПЛОВДИВ

Награда за социална политика

Община Пловдив е отличена с приза "За активна социално отговорна политика и принос за социалното и европейско развитие на България". Това стана по време на IX Национален форум, организиран от Национален алианс за социална отговорност и

Министерството на труда и социалната политика. Наградата получи заместник-кметът Георги Титюков на специална церемония в Златни пясъци. Той благодари на служителите в социалните услуги на общината за всеотдайния им труд, на партньорите от неправителствения сек-

тор, както и на Агенцията за социално подпомагане за доброто сътрудничество.

Към настоящия момент в Пловдив се предлагат социални услуги, реализирани чрез държавния бюджет, чрез местни инициативи, по проекти, чрез общинския бюджет.

Приоритет в националната и общинската политика през последните години е осигуряване на равни възможности за участие в обществената живот на хората с увреждания, както и подобряване на качеството на живот на децата и възрастните.

ВАРНА

Изграждат детска градина със 150 места

Общинската сграда в жк "Чайка", в която доскоро се помещаваше частно училище, ще бъде преустроена в детска градина за 150 деца. Това стана ясно при старта на ремонта, който започна през миналата седмица и трябва да приключи през

октомври т.г.

С новата структура, с разширенията на базите във Винаца, Младост и Владиславово проблемът с дефицита на места в детските градини ще бъде решен, коментира кметът на Варна Иван Портних. Той припомни, че се ра-

боти и по осигуряване на 10 предучилищни групи в училищата.

Страницата подготви
Георги ГЕОРГИЕВ

ЖИВОТ & ЗДРАВЕ

24 - 30 ЮНИ 2014

Здравеопазването е в тежка криза

Това е мнението на д-р Цветан Райчинов, председател на Българския лекарски съюз. А какви са мотивите за песимистичните му констатации ще прочетете

на стр. 18

В сезона на чревните инфекции

През лятото вирусните чревни инфекции зачестяват и тяхна най-честа жертва са децата. За съжаление при тях те протичат доста по-тежко заради бързото им обезводняване. Какво е правилното поведение на родителите четете

на стр. 22

Умореният мозък не е ефективен

По време на сесия студентите променят начина си на живот, но не и в здравословна посока. Сънят е почти елиминиран, храненето - нередовно и набързо, а спортът е забравен. Специалистите обаче са категорично против такъв житейски ритъм. Съветите им ще видите

на стр. 25

Черниците - склад с витамини

В много народи са съхранени предания и легенди за черниците, но безспорна истина е, че тези плодове съдържат голямо количество полезни за организма вещества. Ако се интересувате кои са те, обърнете

на стр. 27

ШУМЪТ Е ПО-ОПАСЕН, ОТКОЛКОТО СЕ ПРЕДПОЛАГАШЕ

Високите децибели се оказват един от най-заплашващите здравето фактори. Постоянният шум, предизвикан от автомобилния трафик, самолетите, музиката и др., повишава риска от затлъстяване и сърдечносъдови заболява-

ния, установиха шведски специалисти. Те доказали, че повишеното ниво на шум от пътищата е повлияло директно върху талията на местните жители, като на всеки 10 децибела обиколката се увеличава с 1 сантиметър. Според учените шумът влияе върху хормоните на

стреса, включително върху кортизола. Това повишава риска от увеличаване на мастните натрупвания в коремната област. За вредата от тях се знае отдавна. Друго изследване категорично е установило, че повишаването на околния шум с 6 децибела е причина за

раждането на деца с 15-23 грама по-ниско тегло. В перспектива това може да доведе

до хипертония, диабет, сърдечни заболявания, както и до по-ниска успеваемост в бъдеще.

Във Франция стартира експериментален проект за популяризиране на придвижването с велосипед сред офисните работници.

Целта е да се подобри здравословното състояние на нацията. Проектът е насочен към разрешаване едновременно на два проблема

ВЪВ ФРАНЦИЯ НАСЪРЧАВАТ ВЕЛОСИПЕДИСТИТЕ

- насищането на атмосферата с вредни вещества и разпространяването на нездравословния начин на живот. Близко 20 организации, участващи в експеримента, в продължение на шест месеца ще стимулират финансово служителите си, които идват на работа с велосипеди. Според официалната директива на Министерството на транспорта 10 000 участници в проекта могат да получават по 0,25 евро за всеки изминат с колело километър. Средно велосипедистите ще взимат около 50-60 евро на месец, ако живеят на пет километра от офиса,

където работят.

Подобни проекти са реализирани в няколко европейски държави. В Холандия, Дания, Германия, Белгия и Великобритания служителите, които използват велосипеди като основен транспорт, получават

данъчни облекчения или финансова подкрепа за закупуването на колело. Според специалистите тези нововъведения са ефективни. В Холандия например около 25% от населението се придвижва с велосипеди.

ЧУЖДИТЕ ЕЗИЦИ ЗАПАЗВАТ ИНТЕЛЕКТА

Учени от британския Център по когнитивно стареене и епидемиология са стигнали до из-

вода, че използването на два и повече чужди езика забавя снижаването на когнитивните

възможности при възрастните хора. Специалистите провели изследване с участието на 835 доброволци, родени през 1936 година. Резултатите показали, че хората, знаещи повече от един език, са имали много по-добри показатели на общ интелект. При тях и скоростта, с която четат, е била чувствително по-висока. Според авторите на изследването позитивният ефект от ползването на чужд език е налице и когато той се изучава в зряла възраст.

Медик Транс Асист

- Специализиран медицински транспорт от врата до врата в София, страната чужбина

Можете да поръчате линейка с екип за пренасяне на болни на телефон: 02 49 69 000; 08 99 12 69 00, или чрез имейл: office@lineikata.bg

- медицинско осигуряване на спортни и обществени събития, тийм билдинг, "зелено училище"

За здрави и красиви крака

При разширени вени

ДЕТРАЛЕКС облекчава болката, тежестта, умората и отока на краката

ДЕТРАЛЕКС е лекарствен продукт за възрастни.

Отпуска се без лекарско предписание.

Преди употреба прочетете листовката! A268/08. 07. 2010 г.

За допълнителна информация: Сервие Медикал ЕООД

София 1000, бул. „Цар Освободител“ № 14

тел.: 921 57 00; факс: 921 57 50; e-mail: office.bulgaria@bg.netgrs.com

Ако считате, че сте наблюдавали нежелана лекарствена реакция

при употреба на продукт на Сервие, моля свържете се с нас на

e-mail: pharmacovigilance@bg.netgrs.com

тел.: 02 921 57 55; или факс: 02 921 57 38

СБЪДНАХА СЕ НАЙ-ЛОШИТЕ НИ ПРОГНОЗИ

● С д-р Цветан Райчинов, председател на Българския лекарски съюз, разговаря Петър Галев

роятно и повече, заплашва здравеопазването с фалит и спиране на дейността. Отсега е ясно, че от началото на септември в НЗОК няма да има средства, с които да се заплаща дейността.

- Но управляващите постоянно твърдят, че няма да се допусне такъв срыв!

- Както го твърдят, така не се предприемат никакви мерки. Имаше поет ангажимент от страна на министър Андреева, от страна на шефа на надзора д-р Пенков, че ще се презгледва постановление 94, но до момента сме получили само едно писмо, с което искат наши представители за създаване на работна

група за промяна на въпросното постановление. Този документ регламентира начина и обема на плащанията в здравеопазването. Надявам се скоро да имаме окончателния доклад, който да съдържа точния размер на финансовия дефицит. Имаше и уверение от страна на надзора на касата, че ще се пристъпи към искане за актуализация на бюджета на НЗОК. Но на фона на това, което се случва в страната, всички тези мерки започват безкрайно да закъсняват. Ако нямаме действащ парламент, никакви законови мерки не могат да бъдат предприети.

- През изминалата една година имаше ли поне минимално придвижване в позитивна посока на здравната система?

- Не! Сбъднаха се всички най-лоши прогнози на лекарския съюз - за дефицита, за тежката криза, в която се намира здравеопазването, и че най-потърпевши от всичко това ще са именно пациентите. Продължават хаосът и неяснотата относно финансирането на болниците, огромните им задължения, за които също нищо не се говори и които продължават да нарастват. Нищо не се предприема и сме на път окончателно да ликвидираме здравеопазването в страната. От септември единственият вариант ще остане директно плащане от страна на пациентите. Това означава отпадане на солидарния принцип и на обществения ангажимент към здравето на хората. Който има пари, ще може да се лекува, а който няма... И освен това болниците няма как да оцелеят като структури без плащанията от НЗОК.

- И за личните лекари ли няма да има пари от касата?

- Ами те всичките пари свършват. Дори и да има някакви останали средства за доболнична помощ, и те ще са с тежки рестрикции.

- Всяко ново управление се оправдава с

наследството на предходното.

- И за кого е полезно това? Омръзна ни да слушаме, че те, предните, не направиха нищо, ама и ние не можем да направим. Здравеопазването е от значение за българските политици единствено в деня на изборите, и то не по същество, а като средство за привличане на по-редния гласоподавател. И на другия ден не ги интересува нито здравеопазването, нито самият гласоподавател. В момента не виждам да предстои нещо по-различно. Какво от това, че пак ще ни свикват предурните?

- И все пак къде виждате изхода в дългосрочен план? Да останат ли здравните вноски, или да минем на бюджетно финансиране, да има ли клинични пътеки?

- Независимо каква система се избере, ако не се гарантира системното постъпване на средства, ще сме във вечна криза. В момента здравните вноски се събират трудно, а ако минем на бюджетно финансиране, парите ще идват от данъците. Но и при тях събираемостта не е кой знае колко добра. За момента осигурителният модел е сякаш най-добрият, въпросът е кой как го изпълнява. Непрекъснато се говори за здравнонеосигурените. От тях няколкостотин хиляди имат възможност да плащат вноски, но просто не го правят. И до момента държавата не намери механизъм да ги принуди. Отделно около един милион души са по света и не плащат. Друг е въпросът, когато си идват, ползват ли медицинска помощ и по какъв начин. Често предпочитат да си платят в брой. Остават 300-400 хиляди реално бедни, които са във фактическа невъзможност да си плащат. Те трябва да бъдат грижа на държавата.

- Защо твърдите, че държавата е най-големият нарушител в здравноосигурителната система?

- Защото тя си е оп-

ределила привилегията за определени големи групи от хора да плаща половината вноски. По каква логика, защото в нея е и хлябът, и ножът ли? При това става дума за децата, учениците, безработните и редица други, на които обикновено често се налага медицинска помощ. Ама с какви средства това става, достатъчни ли са тези минимални вноски, това никой не го интересува. Защото ние не можем да лекуваме едно дете наполовина заради двойно по-ниската му вноски. До момента нямаме отговор на многократните ни официални запитвания за кои категории хора, които осигурява, точно колко плаща държавата. Сумата е една и съща и стои така от години въпреки промени в пенсии, заплати и редица други плащания. Излиза, че държавата лъже. Тогава как да искаме от гражданина да си плаща редовно вноските, при условие че държавата иска да се измъкне от задълженията си? Няма държава в ЕС с такъв нисък публичен разход за здраве.

- Подкрепяте ли идеята държавните служители да си плащат сами здравните вноски?

- Естествено, че я подкрепям. Нека държавни служители, съдии, военни, полицаи да плащат осигуровките си, както и останалите работещи. При това върху реалните суми, защото се съмнявам, че в момента е така. Това обаче не трябва да е за сметка на сегашните им заплати. Те трябва да бъдат актуализирани с размера на вноската. Хората не бива да бъдат ошетенни за това, че държавата до момента е спала!

- Какво ще предприемете в близките дни?

- Много е вероятно да призовем лекарите към общ протест поне за един ден, за да се види какво ни чака от септември. До момента в много кризисни моменти системата е издържала единствено благодарение на всеотдайността на българските лекари. Но нека никой да не се опитва да злоупотребява с това чувство за човешка и професионална отговорност. Нека да видим какви политики и как ще управляват държава без здравеопазване.

Д-р Райчинов, защо Българският лекарски съюз поиска среща с премиера, финансовия министър и председателите на всички парламентарни групи?

- Защото, докато политиките се боричкат кой и как ще управлява, какви точно избори да правим, държавата се

движи надолу, цялото обществено пространство е залято с информации за политически интриги, акции и удари под кръста и няма нито дума, че от първи септември 2014 г. страната може практически да остане без здравеопазване.

- Защо?

- Този дефицит от 400 милиона лева, а ве-

НОВА ФОРМУЛА ЗА УКРЕПВАНЕ НА СТАВИТЕ

ABOFLEX е нов високоефективен комбиниран продукт, който действа благоприятно на опорно-двигателния апарат. Съчетава по оригинален начин качествата на течната форма, позволяваща оптимална усвояемост и възможност за прием на високи дневни стойности на основните съставки. Уникално негово предимство е и съдържанието на нискомолекулярна хиалуроновна киселина 50 kDa, разработена специално под течна форма за oralen прием, както и на манган - важен микроелемент, катализатор на процесите при образуване на хрущялната тъкан.

Продуктът е подходящ за прием от хора, страдащи от износване или промяна на т.нар. хиалинен хрущял. Той покрива ставите отвътре, има ролята на амортизатор при всяко движение, обира стресовите и създава условия за едно нормално движение. С напредването на възрастта течността ("храната") в хрущяла намалява, той се нацепва, напуква, тръгват разрушителни процеси. Съставките на **ABOFLEX** са предназначени именно да подпомогнат изхранването на хрущяла. Специалистите го препоръчват като много добре балансиран по своите показатели продукт, подходящ за хора, страдащи от дегенеративни ставни заболявания.

Според статистиката почти при всички хора над 60-годишна възраст има ставни промени. При 60-85% от тях са налице краткотрайна сутрешна скованост, болка, свързвани с най-честата ревматична болест - остеоартрозата.

Над 38% от първичните прегледи при общопрактикуващите лекари се дължат пак на скованост, болка, ограничен обем на движение и затруднение в ежедневната двигателна активност.

Специалистите препоръчват за предпазване и забавяне влошаването на артритния процес допълнителен прием на глюкозамин, което подобрява здравината на ставния хрущял, стимулира хрущялните клетки да произвеждат по-голямо количество градивни вещества в ставите, подпомага лечението на артроза. А включването на хиалуроновата киселина - вещество, свързващо се с колаген и еластин, нужни за формирането на хрущялите в човешкото тяло - помага за тяхното поддържане, прави ставите по-силни и гъвкави, увеличава притока на синовиална течност - смазката на самите стави.

След консултация с ревматолог препаратът може да се комбинира с болкоуспокояващи и противовъзпалителни лекарства като парацетамол и други от тази група, които намаляват болката.

ПРОМОЦИЯ: Купете 2 броя АБОФЛЕКС, изпратете ни касовите бонове на адрес: София 1606, пощ. кутия 288, и ще получите **ТЕНИСКА ПОДАРЪК**. Задължително посочете име, телефон и адрес, за да се свържем с вас! Промоцията е валидна до 31.08.2014 г.

ОТНОШЕНИЕТО НА ОБЩЕСТВОТО КЪМ ЛЕКАРИТЕ Е ДЕМОТИВИРАЩО

Проф. Ивайло Търнев е началник на Клиниката по нервни болести в УМБАЛ "Александровска", ръководи и Департамента по когнитивна наука и психология в НБУ. В юношеството си бил запленил от литературата и театъра, точно оттам, от Кронин и Фицджералд дошъл и силният мотив да се посвети на медицината. Още като студент се ориентира към невропсихологията, а години по-късно е заинтригуван от растящата роля на генетиката в неврологията и вече 21 години това е центърът на активната му научна работа. Всичко тръгва от изследването на една наследствена болест в ромската общност, за да стигне с екипа си до забележителни постижения - за първи път в света откриват и описват 12 нови заболявания. Не по-малко важно за професора е обаче това, че България вече има школа по неврогенетика и че някои от 12-те му докторанти вече са учени с много сериозни постижения и име в Европа.

Проф. Търнев, разговаряме на форум, фокусиран върху етиката. Дошъл ли е моментът да се говори за проблема на висок глас?

- Даже сме закъснели, защото етичните проблеми в здравеопазването са толкова много и сериозни, че трудно могат да бъдат решени скоро. И днес е голямо предизвикателство за лекаря да запази етиката и правилата на добрата медицинска практика в условията на работа, в които е поставен. Много повече се говори за финансовите показатели, отколкото за реално поставените диагнози, за излекуваните пациенти. Превърнахме се в изпълнители на клинични пътеки и работим на норма, спазвайки минималните изисквания на пътеките. Те са недофинансирани и в много болници се спестяват скъпоструващите високоспециализирани изследвания, а често без тях не може да се постави точна диагноза. В клиничните пътеки са записани почти всички възможни изследвания, включително образни, лабораторни и генетични, но малко болници си позволяват да ги правят, защото в пъти се надхвърля стойността на пътеките. А професионализмът изисква да се използват всички известни мето-

ди, за да се постави точната диагноза и да се проведе адекватно и своевременно лечение.

- Целта е да се пестят пари, а какво става с болния през това време?

- Вместо да му се направят необходимите изследвания още при първата хоспитализация, той се лута из различни болници - понякога с години, понякога с повече от 10 хоспитализации, докато му се постави точна диагноза. И някои от тези пациенти, при които е пропусната високоспециализирана диагностика, идват в толкова напреднал стадий, че вече не можем да им помогнем. Говоря за лечими заболявания. Напрежението е огромно в системата, ние сме разкъсвани от това непрекъснато да подобряваме финансовите резултати на болницата, от една страна, а от друга - да запазим професионализъм и да лекуваме адекватно. Постоянните проверки от касата представляват системен психически тормоз и заставят лекарите да се фокусират към фишовите и кодовете, а не към пациента. Вместо да консултираме, трябва с часове да проверяваме медицинската документация. Касата контролира дали са изпълнени основните диагностични и терапевтични изисквания към пътеката, но не се

● С проф. Ивайло Търнев разговаря Галина Спасова

Проф. Ивайло Търнев

интересува от качеството. И по един и същи начин оценява и некачествената, и качествената медицинска помощ. Няма поощрения за поставени сложни диагнози, има само глоби за пропуснати кодове. В нашата клиника правим всичко възможно в името на пациента, често с изразходването на много средства. Скоро имаме случай на мъж на 31 години - оказа се, че е с множество мозъчни абсцеси. Трябваше да се направят магнитно-резонансни томографии с контраст, ликворни изследвания, включително вирусологични и микробиологични, да се проведе едномесечен курс с тройна комбинация от антибиотици. И това при нас е ежедневие. Непрекъснато ни изпращат трудни за диагностициране или занемарени случаи, изискващи скъпоструващо лечение. Тези пациенти никое друго здравно заведение не ги хоспитализира. За да оцелеят, повечето общински и областни болници не приемат тежко болни. Препращат ги към нас. А цената на клиничната пътека е една и съща - и в "Александровска", и във всяка друга болница.

- Как се устоява на такъв дисбаланс...

- Нивото на компетентност на здравните

невъзможността да се работи качествено, професионално и съответно с етичните норми. Ако мога така да се изразя, чувствам се в социална депресия. Това, което ме държи, са хората, с които общувам и чувствам съмишленици и близки - особено в неправителствения сектор, те са най-истинските. В държавните институции отношенията са толкова деформирани, че модифицират хората там и те загубват емоционалната си интелигентност.

- Да поговорим за любимата Ви рожа, тъкмо в неправителствения сектор - здравното медиаторство.

- Програмата се развива бавно, но възходящо. В момента има 150 здравни медиатори в 80 общини, следващата година ще бъдат 170. Тази нова професия се доказва в национален и международен мащаб. Всички дейности - здравни, социални - сред уязвимите общности и групи в неравностойно положение през последните години се осъществяват с участието на здравните медиатори. Те са мисионерите и гласът на тези общности. Най-добър резултат имаме при профилактичните програми. Знаете, че в България имаше незапомнена епидемия от морбили, 24 хиляди деца се разболяха и бяха нападени 188 хиляди извънредни ваксинации. Проектът "Инициатива за ваксинапрофилактика" обедини усилията на общопрактикуващите лекари, РЗИ и здравните медиатори и създаде нов модел на работа, чрез който да се достигне до децата от уязвимите общности. Националната мрежа на здравните медиатори днес е търсен партньор от организации като СЗО, Европейския център за контрол на заболяванията, УНИЦЕФ, Международната организация за бежанците и др. Прекланям се пред всеотдайната работа на здравните медиатори, за които те получават минималната работна заплата. Не се намериха па-

ри за увеличение. В същото време депутати и общински съветници на няколко пъти си вдигаха заплатите.

Успяхме да надстроим и с подготовка и обучение на медицински персонал от ромската общност. Не сме имали по-вдъхновяващ и порезултатен проект. Екипът ни подготви 21 роми - студенти по медицина. Но програмата бе спряна. Държавата трябваше да я продължи, но това не стана. И се питам - възможно ли е нещо добро да се съхрани и развие устойчиво в България?

- Работите активно по проблемите на множествената склероза. Какви са надеждите за излекуване при това прогресиращо заболяване?

- България по отношение на лечението му е на европейско равнище. Днес разполагаме със седем средства за модифицираща терапия, която се реимбурсира, и 1650 пациенти в момента са на тази скъпоструваща терапия. Продължава лечението на пациентите след шестата година. Намален е срокът за започване на лечението от две на една година. Има и доста пациенти, които се лекуват в рамките на клинични изпитания с нови медикаменти. Множествената склероза е сложно мултифакторно заболяване, за което има генетични предразполагащи фактори, но често фактори на външната среда като вирусни инфекции, витамин D метаболизъм, стрес, могат да отключат автоимунен отговор. Все още не са изяснени напълно етиологията и патогенезата на заболяването. И не е намерено идеалното средство за лечение, с голяма ефективност и без странични ефекти. Едва ли има друго заболяване в неврологията с толкова много изследователска работа, свързана с терапията. Множествената склероза е заболяването, за което в неврологията най-често се актуализира консенсусът за лечение - и в световен мащаб, и у нас.

- ... и се разпада.

- Сега този разпад доби ускорение. Усещам като лекар, който работи дълги години в болница, че това става много по-стремглаво... Като човек, чийто смисъл на живота е бил работата, сега се чувствам обезверен, омерзнен, загубил удовлетворение поради

УВРЕЖДАНИЯТА ПРИ ИСХЕМИЧЕН ИНСУЛТ СА ОБРАТИМИ

Пациентът обаче трябва да започне лечение до четвъртия час

Исхемичните инсулти се свързват с трайни увреждания - парализа на крайници и смущения в говората, движенията. Тези последици може да бъдат избегнати, ако пациентът попадне на правилното място в рамките на "златното" време за реакция - до 4-6-ия час, казва за credoweb.bg доц. Лъчезар Пенев, началник на отделението по образна диагностика в Столичната Сити Клиник и председател на Българското дружество по невrorентгенология.

Илияна АНГЕЛОВА

Исхемичният инсулт (85% от всички) е сериозно заболяване и с голям социален ефект, тъй като много пациенти се инвалидизират тежко, подчертава доц. Пенев. За разлика от всички останали тъкани мозъкът изисква много по-кратки срокове за действие, за да се отпуси засегнатият мозъчен съд. Целта е пациентът да получи квалифицирана медицинска помощ в рамките на "златния" прозорец - той е до 4-6 часа от първите симптоми. Първият проблем е, че пациентът не винаги осъзнава какво се случва с него и се губи

ценно време.

Друго, което бави пациентите, е, че много болници, които приемат по клинична пътека за инсулти, нямат всички необходими звена, за да се осъществи диагностика и лечение на едно място в най-кратки срокове. Става дума за комбинация от апаратура и добре обучен екип, който работи в синхрон и по определен алгоритъм. Първата оценка на състоянието се прави от невролог и спешен екип по съответните скали, пояснява доц. Пенев. След това веднага се изпраща за образна диагностика. Първата стъпка е компютърна томография. Ако бъдат изключени другите възможни диагнози, пациентът се изследва отново на яд-

рено-магнитен резонанс. Той дава възможност да се диагностицира исхемичният мозъчен инсулт дори в момента на неговото случване. Пет до 10 минути след началото на симптоматиката вече виждаме къде е инсултът, допълва доц. Пенев. Това са правила, възприети в Сити Клиник от световните гайдлайни.

Ако пациентът е бил диагностициран в рамките на "златния прозорец", лечението му се преценява от екип, който може да извърши интервенционалната процедура. Достига се с катетър до засегнатото място и в кръвоносните съдове на място се инжектира тромболитичен агент, за да се отпусне артерията. Ако няма тромб или емболия, а

инсултът е резултат само от стеноза на съда, се поставя стент.

В България много хора се инвалидизират след инсулт...

Съвременното комплексно диагностициране и лечение на инсултите се прилага все още само на много малко места. Има редица проблеми. На първо място е организацията на спешната помощ. Трябва да се обърне специално внимание на подготовката на кадрите, които работят там. Сега

те са неподготвени според доц. Пенев. Второ - трябва да се определят кои са точно болничните звена, в които попада пациентът. Все още на малко места има изработени алгоритми, по които да се работи там. Трето - пациентите да бъдат добре информирани за първите симптоми.

Още съвети за сърдечносъдовите заболявания четете в credoweb.bg

Проф. Младенов, еректилната дисфункция е сериозен проблем за мъжете. Какви са мащабите на това заболяване в България?

- Честотата на еректилната дисфункция у нас не се различава от тази в другите страни. Може би статистиката в известна степен е неточна и по-ниска, тъй като голяма част от мъжете не споделят своя проблем с лекаря и близките си. Много често от него страдат мла-

ди, интелигентни и амбициозни мъже, изложени на продължителен стрес. Еректилната дисфункция е свързана и със заболявания на ендокринната, централната нервна и сърдечносъдовата система.

- Какъв е подходът към тези пациенти?

- Най-важно е да се установи причината за проблема. Само тогава той може да се лекува ефективно и качествено. Ако оплакванията са свързани с напредването на възрастта

ЕРЕКТИЛНАТА ДИСФУНКЦИЯ ПОРАЗЯВА МЛАДИТЕ И АМБИЦИОЗНИТЕ

С проф. Димитър Младенов от Клиниката по урология на УМБАЛ "Александровска" разговаря Георги Георгиев

или стресови ситуации, би могло да се приложи лечение с 5-фосфодиестеразни инхибитори, но само след предварителна лекарска консултация.

- Споменахте, че причините могат да бъдат различни. Към кого трябва да се обръщат пациентите с еректилна дисфункция?

- На първо място това са личните лекари като първа инстанция, защото се предполага, че те са запознати с възникването на проблема. Те трябва да направят необходимите изследвания и да насочат пациента към специалист - уролог, ендокринолог, сърдечносъдов специалист, а

при необходимост и психотерапевт. Консултацията с уролог е особено важна, тъй като много често възпалителни заболявания на простатата водят до нарушения в еректилната функция на мъжа. Това са остри и по-често хронични простатити, които водят до нарушено либидо.

- До каква степен могат да бъдат полезни медикаментите, които стимулират ерекцията?

- За съжаление ефектът от тези препарати е краткотраен. Освен това те не лекуват първопричината. Пациентът взема такъв препарат, когато иска да осъществи полов контакт. Неговото действие

е до няколко часа в зависимост от дозата и препарата. Има и такива с удължено действие до няколко дни. Приемането им не решава проблема с еректилната дисфункция. Трябва да се търси основната причина и да се приложи адекватно етиологично лечение.

- Какво препоръчавате на тези пациенти?

- Необходимо е да се води целесъобразен начин на живот с нормална натовареност и без стресови ситуации. Не бива да се прекалява с различните вредности - алкохол, тютюнопушене, или да се приемат наркотици. Добре е да се консумира разнообразна храна, богата на витамини.

- Цигарите и алкохолът могат ли да бъдат пряка причина за еректилна дисфункция?

- Злоупотребата с тях може да има пряко въздействие върху организма на мъжа. Те оказват негативно влияние върху сърдечносъдовата система. Нарушенията в липидния статус водят до отлагане на атероматозни плаки в съдовете и тяхното стесняване. Съдовете в малкия таз се запущват и се нарушава нормалният кръвоток към пениса, което води до еректилна дисфункция.

Интервюто взе
Георги Георгиев

НОВИЯТ CREDOWEB СВЪРЗВА ПО-ЛЕСНО ЛЕКАРИ И ПАЦИЕНТИ

4000 специалисти вече се включиха в платформата

СredoWeb - първата социална мрежа за здраве у нас, е вече с нова модерна визия и разширени функционалности. Така онлайн комуникацията между лекари и пациенти ще бъде още по-ефективна, а възможността за намирането на правилната информация в интернет - още по-лесна. Стартът на обновената платформа бе даден официално на 19 юни с водосвет в офиса на компанията в София.

CredoWeb е проект с голямо социално значение, чиято основна цел е да създаде повече прозрачност в здравеопазването, изтъкна д-р Петър Велев, негов създател и управител. Както специалистите, така и представителите на пациентски организации отдавна говорят за необходимостта от активен диалог между всички участници в системата на здравеопазването. Интернет е идеалната среда за такава цел. CredoWeb дава възможност за обмен на мнения, коментари и има амбицията да обедини на едно място позициите на лекари, пациенти, болници, центрове, ор-

ганизации и институциите, които създават нормативната рамка - Министерство на здравеопазването, НЗОК, агенцията по лекарствата и други. Някои от най-уважаваните специалисти в различни области на медицината гласуваха доверие на платформата и вече имат свои профили в нея. Лекарите в CredoWeb са вече близо 4000. Представени са и най-големите и търсени лечебни заведения, центрове от доболничната помощ.

Платформата е отворена за всички, които се интересуват от здравни теми и търсят решение на проблема си. В духа на социалните мрежи акцент в нея е комуникацията между регистрираните потребители. Има и богата информация, създадена от редакционния екип, както и от самите потребители. За медицинските специалисти тя предлага богат набор от онлайн инструменти за представяне на постижения, публикации и за свързване с пациенти. За хората, за които здравето е качество на живот, CredoWeb предлага опции за откриване на точното лечебно за-

ведение и доктор. В ролата на пациенти те могат да пишат на специалистите, да търсят съвет от тях в здравния форум, както и сами да коментират наболели проблеми, свързани с терапия или здравната система.

Масшабен проект като CredoWeb е плод на професионалния труд на експерти в различни области - информационни технологии и интернет, маркетинг и комуникации. Автори на статиите, публикувани в редакционната част, са журналисти с дългогодишен опит в медицинските теми. Специалистите по информационни технологии пък въплътиха в социалната мрежа най-модерните съвременни подходи за комуникация в интернет. В CredoWeb всеки сам посочва информацията, от която се интересува, и я получава, насочена по специалности. Наред с това потребителят може да избере да следва профили (страници) на лекар, лечебно заведение, организация или фармацевтичен продукт, като по този начин се абонира за статиите и статутите, които те публикуват в мрежата.

ДОВЕРИЕТО НА ХОРАТА Е ГАРАНТ ЗА УСПЕХА НА ВСЯКА БОЛНИЦА

Доверието и благодарността на пациентите са най-важният фактор за успеха на МБАЛ и МЦ "Ниамед" в Стара Загора, откакто те съществуват. "Развиваме се

благодарение на информирания избор на нашите пациенти и приятели, на добрите думи, които споделят за нас", казва управителят и създател на лечебното заведение

д-р Николай Христов, който е акушер-гинеколог.

Специалистите са наясно, че при проблем пациентите често търсят информация първо в ин-

тернет, затова особено държат на онлайн репутацията си. Профилът в новата социална мрежа за здраве CredoWeb е важен инструмент в тази насока. Той открива нови възможности за "Ниамед" - да бъдат широко огласени в интернет успехите и новостите в работата на лечебното заведение. Информацията е важна не само за пациентите, но и за колеги лекари. Профилът дава и други опции - позволява на повече хора от Стара Загора и околностите да откриват правилния лекар, специалистите да влизат в контакт със своите пациенти, а също и да получават обратна връзка за тяхната удовлетво-

реност. Комуникацията в първата социална мрежа за здраве в България е удобна и безплатна за всички. Допринася за повече прозрачност в здравната система у нас, където пътят на пациента невинаги е ясно очертан. "Моите колеги са изключително доволни от присъствието си в CredoWeb, защото получават новини от здравеопазването и медицината, поддържат връзка с колеги от своята област, с които могат да коментират горещи теми във форума, както и да отговарят на въпроси на пациенти", обобща д-р Христов.

МБАЛ и МЦ "Ниамед" са модерни частни лечебни заведения, разк-

рити през 2007 г. в помощ и услуга както на старозагорци, така и на пациенти от цялата страна. Болницата разполага с пет отделения: акушерство и гинекология, неонатология, хирургия, гастроентерология и отделение по анестезиология и реанимация. За оборудването, което е на най-съвременно ниво, са направени сериозни инвестиции. Специалистите с европейска квалификация осигуряват денонощно грижа за пациентите си. Част от структурата на лечебното заведение е и привлекателният Медицински център, където консултират различни специалисти от доболничната помощ.

ОБЕЗВОДНЯВАНЕТО ПРИ ДЕЦАТА НАСТЪПВА БЪРЗО

Д-р Елена ЛАЗАРОВА,
педиатър в "Токуда
болница София"

През лятото вирусните чревни инфекции зачестяват. Те по принцип доминират в детската възраст. Порядко, разбира се, се срещаме и с бактериални чревни инфекции. От вирусните най-често това са ротавирусните инфекции. От бактериалните инфекции в този сезон нерядко се срещаме с дизентерия, салмонела. В момента имаме най-често малки пациенти с вирусни чревни инфекции. При децата за съжаление те понякога протичат доста тежко, налагат прием в болница заради необходимостта от допълнителна хидратация, когато майките не могат да се справят вкъщи и да овладеят състоянието.

Д-р Елена ЛАЗАРОВА,
педиатър

Какви са първите мерки у дома при поява на стомашно разстройство

Трябва да се положат максимални усилия за прием на голям обем течности. В аптеките се продават и т.нар. електролитни разтвори за прием през устата, които допълнително пома-

гат да се възстановят настъпилите загуби на електролити. Много важно правило е майката да следи дали детето отделя урина. Това е много съществен показател. Вторият момент, който трябва да имат предвид родителите, е дали детето приема храна, дали не става по-отпуснато, по-сънливо. Това са скрити, кос-

вени показатели за настъпваща дехидратация, обезводняване, което налага, разбира се, задължително преглед от лекар и преценка за прием в болница. Трябва да се наблюдава и видът на изпражненията. Ако се забележат в тях примеси - като кръв, по-голямо количество слуз, също се налага задължителна консултация с педиатър и преценка за по-нататъшната терапия. По отношение на храненето - задължително в първите часове след започване на чревна инфекция, независимо дали е вирусна или с бактериален причинител - да се избягва приемът на за-

хари, на плодови сокове, да се ограничат млечното и млечните продукти. При инфекция винаги настъпва смущение в резорбцията на тези субстанции и се удължава времето за лечение.

Ако децата се кърмят, в никакъв случай не трябва да се спира майчиното мляко поради неговите незаменими качества, които подпомагат овладяването на всяка инфекция - било то респираторна или чревна. За децата, които са на изкуствено хранене, би трябвало да се предпочитат безлактозните диетични млека, които способстват за овладяване на диарията.

В последните години е възможно и се оказва особено полезно прилагането на пробиотици, добрите живи бактерии, които помагат да се преустанови, намали прилепването на болестотворните причинители към чревната лигавица и по този начин да се намали увреждането ѝ, както и за по-бързо повлияване и овладяване на самата инфекция. Освен това пробиотиките имат и много добър ефект по отноше-

ние на локалния имунитет в лигавицата на тънкото черво. На пазара се предлагат много пробиотици и е важно продуктът, който ще изберем, да бъде така създаден и произведен, че да осигурява максимален брой живи бактерии, които да устоят на разрушаващото влияние на стомашния сок, на киселото Рн на стомашното съдържимо. Такъв пробиотик е Лакто 4. Известно е, че той има всички необходими лактобацили за овладяване на една инфекция и подобряване на имунитета. Правилното производство на този пробиотик го прави много подходящ избор при лечение на чревна инфекция през летния сезон.

По принцип инфекциите най-често се предават по фекално-орален и по въздушно-капков път. За да предпазим децата от тях в максимална степен, е необходимо измиване на ръцете преди хранене, правилно съхранение на хранителните продукти и внимателно измиване на плодовете и зеленчуците, които се консумират в сурово състояние.

Хранителна добавка

Lacto 4 VIP
Пробиотик Капсули X 15

Четворна сила

- Lactobacillus acidophilus
- Lactobacillus rhamnosus
- Lactobacillus bulgaricus
- Streptococcus thermophilus

Живи лактобацили
Съхранява се в хладилник

ЕСОФАРМ

VIP Vitality Internal Protection

VIP - Специална формула, запазваща жизнеността на лактобацилите в киселата среда на храносмилателния тракт

Екофарм ЕООД, бул. "Черни връх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

„СИРИУС-Д“ - ПОМОЩ ПРИ ЯЗВА, МНОЖЕСТВЕНА СКЛЕРОЗА, ШИПОВЕ, БОЛНИ СТАВИ

Какво е "Сириус-Д" и как тази храна подпомага лечението? В много случаи са необходими източници на белтъчини, които да съдържат всички аминокиселини и съществено да се усвояват много бързо. Именно такъв продукт е "Сириус-Д" - хранителна добавка, която води до бързо възстановяване на всички дегенеративно променени тъкани и органи. Тя резорбира фиброзно болната, нефункционална тъкан, подпомага лечението на много органи, премахва шипове, кисти, миоми, абсорбира плаките, които се образуват при множествена склероза, като имаме 100% възстановени пациенти, доказано с ядрено-магнитен резонанс. Имаме и възстановени от глаукома, която в световната практика досега можеше да се подобри до 50%. Възстановява също черен дроб, бъбреци, жлъчка. Решително подобрява и стомашно-чревни проблеми като рефлукс, гастрит, язва. Тази храна отпушва и изчиства кръвоносните съдове. Важна функция на продукта е, че създава хрущялна тъкан в ставите и помага на много хора без операция да възстановят колене, таз, гръбначен стълб и да живеят пълноценно. Продуктът е напъл-

но натурален, безвреден, няма нежелани странични ефекти. В него има хранителни вещества, които не се съдържат в обикновената храна. Може да се консумира неограничено време, няма ограничение във възрастта. "Сириус-Д" има сертификат от МЗ - България и европейски сертификат. Водещи български лекари са дали становища за тази храна, придружени с десетки документиран примери за излекуване от "нелечими" болести. Всеки желаещ може да се запознае с тях. Хиляди са българите, получили изцеление след ползването само на тази храна. Между тях са много известни наши спортисти, лекари, артисти - имената им са в регистрите на фирмата с права да работи със "Сириус-Д".

Подпомага лечението на:

- ☐ множествена склероза
- ☐ коксартроза
- ☐ инсулт, инфаркт
- ☐ склероза, паркинсон
- ☐ остеопороза
- ☐ гастрит, язва

За допълнителна информация
и поръчки: 0878 918 498,
0898 573 092, "Сириус-Д".

ЕЛИТЪТ НА СВЕТОВНАТА УРОЛОГИЯ СЕ СЪБРА В СОФИЯ

Българските уролози доц. Красимир Янев и доц. Марин Георгиев при откриването на конгреса

Доц. Георгиев, как България успя да спечели домакинството на толкова престижен научен форум?

- Това е оценка за усилията на нашата урологична школа за развитието на ендouroлогията. Факт е, че ние прилагаме всички съвременни методи за диагностика и лечение. Поддържаме постоянни професионални контакти с колегите ни от целия свят, за да сме в крак с модерните тенденции за лечение в нашата област. Неслучайно в конгреса участват специалисти от много държави, сред които Русия, САЩ, Австралия, Индия. За нас е чест присъствието на бащата на ендouroлогията проф. Артур Смит. Самият той беше приятно впечатлен от големия брой научни презентации и от контактите си с българските уролози. Използвам случая да благодаря на компаниите в областта на фармацевцията и медицинската техника, които ни помогнаха да организираме събитието на ниво. В днешно време урологията е немислима без високите технологии. Именно чрез тях през последните години драстично се промени лечението на редица заболявания.

- С какво този конгрес е различен от традиционните медицински форуми?

- Основно с това, че наблегнахме на практическата част. Колегите на практика участваха интерактивно, а не бяха просто пасивни наблюдатели.

Това е от голяма полза за тяхната квалификация, защото демонстрациите бяха извършвани от наистина водещи специалисти. Всеки от присъстващите колеги имаше възможност лично да дискутира с лекторите по различни теми и да обсъжда с тях конкретни клинични случаи. Ние събрахме цвета на световната урология и това със сигурност ще повиши нивото на тази специалност и в България.

- Кои бяха все пак основните акценти?

- Те бяха свързани с високотехнологичните възможности за лечение на туморите на отделителната система, на бъбречнокаменната болест, различните вродени аномалии, заболяванията на простатата и пикочния мехур. Цяла видеосесия беше посветена на "Катастрофите в урологията". Изключително е полезно да се поучаваме и от негативния опит и грешките, за да не бъдат допускани отново.

- Бяха ли представени нови оперативни техники?

- Разбира се, това е идеята на всеки научен форум! А урологията е хирургична специалност. Разгледахме последните миниинвазивни методи, позволяващи максимално съхраняване на заболялите структури и много по-бързо възстановяване на пациентите. Специално по отношение на операциите върху простатата най-големите експерти демонстрираха ефекта от инвазивните техники - различните видове лазер, резекционни техники с електричество,

както и на работата „Да Винчи“, когато се оперира доброкачествена простатна хиперплазия. Съвременната медицина отдавна държи сметка не само за качеството на лечението, но и за времето, през което човек е извън нормалното си всекидневие. По същата схема бяха представени операциите върху бъбрек, уретери, пикочен мехур.

- Къде се намира България в картата на световната урология?

- Самият факт, че успяхме да спечелим домакинството на този форум, показва какво е нивото в страната ни. Реално ние прилагаме всички съвременни диагностични и оперативни методи, включително и чрез робота „Да Винчи“. Ако говорим за медикаментозната терапия при тумори и други заболявания в нашата област, няма лекарства, които да не се прилагат и за нашите пациенти. Ограниченията са само финансови, а не чисто медицински. По отношение на ендouroлогията единствената ни разлика с най-напредналите държави е, че при нас все още малко центрове прилагат върховите технологии. Но това със сигурност ще се променя през идните години.

Хранителна добавка

Urocomfort

Благоприятно повлиява
функцията на пикочните пътища

Урокомфорт при уроинфекции

ESOPHARM Бул. "Черни Врх" №14 Бл. 3, 1421, София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

ЕЛИТЪТ НА СВЕТОВНАТА УРОЛОГИЯ СЕ СЪБРА В СОФИЯ

Българските уролози доц. Красимир Янев и доц. Марин Георгиев при откриването на конгреса

Доц. Георгиев, как България успя да спечели домакинството на толкова престижен научен форум?

- Това е оценка за усилията на нашата урологична школа за развитието на ендouroлогията. Факт е, че ние прилагаме всички съвременни методи за диагностика и лечение. Поддържаме постоянни професионални контакти с колегите ни от целия свят, за да сме в крак с модерните тенденции за лечение в нашата област. Неслучайно в конгреса участват специалисти от много държави, сред които Русия, САЩ, Австралия, Индия. За нас е чест присъствието на бащата на ендouroлогията проф. Артур Смит. Самият той беше приятно впечатлен от големия брой научни презентации и от контактите си с българските уролози. Използвам случая да благодаря на компаниите в областта на фармацевцията и медицинската техника, които ни помогнаха да организираме събитието на ниво. В днешно време урологията е немислима без високите технологии. Именно чрез тях през последните години драстично се промени лечението на редица заболявания.

- С какво този конгрес е различен от традиционните медицински форуми?

- Основно с това, че наблегнахме на практическата част. Колегите на практика участваха интерактивно, а не бяха просто пасивни наблюдатели.

Това е от голяма полза за тяхната квалификация, защото демонстрациите бяха извършвани от наистина водещи специалисти. Всеки от присъстващите колеги имаше възможност лично да дискутира с лекторите по различни теми и да обсъжда с тях конкретни клинични случаи. Ние събрахме цвета на световната урология и това със сигурност ще повиши нивото на тази специалност и в България.

- Кои бяха все пак основните акценти?

- Те бяха свързани с високотехнологичните възможности за лечение на туморите на отделителната система, на бъбречнокаменната болест, различните вродени аномалии, заболяванията на простатата и пикочния мехур. Цяла видеосесия беше посветена на "Катастрофите в урологията". Изключително е полезно да се поучаваме и от негативния опит и грешките, за да не бъдат допускани отново.

- Бяха ли представени нови оперативни техники?

- Разбира се, това е идеята на всеки научен форум! А урологията е хирургична специалност. Разгледахме последните миниинвазивни методи, позволяващи максимално съхраняване на заболялите структури и много по-бързо възстановяване на пациентите. Специално по отношение на операциите върху простатата най-големите експерти демонстрираха ефекта от инвазивните техники - различните видове лазер, резекционни техники с електричество,

както и на работата „Да Винчи“, когато се оперира доброкачествена простатна хиперплазия. Съвременната медицина отдавна държи сметка не само за качеството на лечението, но и за времето, през което човек е извън нормалното си всекидневие. По същата схема бяха представени операциите върху бъбрек, уретери, пикочен мехур.

- Къде се намира България в картата на световната урология?

- Самият факт, че успяхме да спечелим домакинството на този форум, показва какво е нивото в страната ни. Реално ние прилагаме всички съвременни диагностични и оперативни методи, включително и чрез робота „Да Винчи“. Ако говорим за медикаментозната терапия при тумори и други заболявания в нашата област, няма лекарства, които да не се прилагат и за нашите пациенти. Ограниченията са само финансови, а не чисто медицински. По отношение на ендouroлогията единствената ни разлика с най-напредналите държави е, че при нас все още малко центрове прилагат върховите технологии. Но това със сигурност ще се променя през идните години.

Хранителна добавка

Urocomfort

Благоприятно повлиява
функцията на пикочните пътища

Урокомфорт при уроинфекции

ESOPHARM Бул. "Черни Врх" №14 Бл. 3, 1421, София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

ГЪБИТЕ И РАКЪТ

д-р Пламен Дончев,
гр. София,
тел. 02/952 51 99

д-р Лилия Евтимова,
гр. Пловдив,
тел. 032/62 24 55

д-р Веселин Кънев,
гр. Стара Загора,
тел. 0878 780 491

д-р Цветан Балкански,
гр. Бургас, тел. 0878 950 397

Георги Гаров, бивш преподавател и автоинструктор, тел. 0884 71 65 70

"Неврохирургът от Пловдив гледа половин час дискетата и казва: "Такова чудо е много рядко нещо - тумор на гръбначния мозък. Интрамедуларен тумор на гръбначния мозък". Казва ми: "Няма лечение". И после прочетох за лекарствени гъби... Те лекарите нищо не направиха, а сега на тези гъби!... Ама няма как - почвам и ги пия! Само заради децата и заради внуците!

Вече се парализирах и 40 дена ей тука, на това легло, не мога да мръдна, обаче пия гъбите... Минаха 40 дена... Една сутрин се събуждам и гледам - а, мога да си мърдам палците на краката!"
Г-н Гаров разказа своята история на 20 септември 2013 г. Вече седма година той се чувства много добре и ходи без бастун. Почти всеки ден до обяд той прави разходки по около 3

Виж тук: www.mikoterapia.bg

Николай Иванов, гр. Асеновград, тел.: 0877 83 28 78

"Здравейте! Казвам се Николай Владимиров Иванов, на 28 години, от Асеновград. Аз се боря с рак на дебелото черво. Преди 3 години в Асеновградската болница (през 2011 година) ми откриха тумор в дебелото черво. 2011 година, ноември месец. Оттам започнахме. Веднага трябваше да се направи операция. Направихме операция в София и започнахме курсове химиотерапия, която започна 2012 година, януари месец. Шест курса на химиотерапия, всичко е окей, всичко добре. Мина курсът на химиотерапия май месец, трябваше да направя скенер. Август месец направихме скенера и установихме, че болестта не е стопирана и се развива с пълна

скорост, с разсейки в цялото тяло - бъбреци, бял дроб, черен дроб, навсякъде. Лекарят ни препоръча веднага да се направи още една операция. Направихме операция на 31 август 2012 година и лекарят буквално ме отвори и затвори и каза, че няма смисъл да се дават повече пари за мен, защото разсейки има навсякъде, по цялото тяло. И ние започнахме да търсим лечение в чужбина, спасение. Аз заминах за Испания и в самолета попаднах на една статия за гъбите, които на много хора са помогнали. И без никакво съмнение направо ги купих. Взех гъбите, започнах да ги пия. Когато отидох в Испания, лекарите и там също ми даваха малък процент за

успех. Започнах да пия гъбите, смених си режима на хранене - без месо, без сладко, без безалкохолни напитки. Когато започнах да ги пия, започнах да се потя, да ходя често до тоалетна. Това означава, че туморите се топят и изчезват. Испанските лекари след третата терапия ми направиха скенер. И като видяха резултатите, че всичко е изчезнало, на места, където туморите бяха по-големи, сега бяха заstopорени, направо вече бяха избледнели, а повечето разсейки бяха изчезнали, те не можеха да повярват - за месец и половина такива резултати досега са нямали. Аз пия по 10 хапчета - сутрин, обед и вечер - Агарикус блазей пия, Имюн Модулятор взимам, Кордицепс за белия дроб. Дълга всичко, 80% от моето оздравяване дължа на гъбите и на храната! Не спирам, защото ме е страх да не се върне пак болестта. Предполагам да пия гъби, отколкото да ходя и да лежа на химиотерапии и операции. И до ден днешен, вече три години, аз не съм ги спрял. И нямам никакъв проблем. Сега имам пак профилактичен преглед, всичко ми беше наред на предишния и на този всичко ще бъде наред, защото се чувствам перфектно!"

Николина Калянджиева, 92 години, гр. София

"Преди около 4 години ми се появи втвърдяване в областта на корема. Отидох в Институт "Пирогов", там ме изследваха и ми казаха, че това е тумор, който трябва спешно да се оперира. През живота си съм преживяла няколко операции и реших, че на моята възраст не искам да бъда оперирана още веднъж. Реших да опитам друг вид лечение. Прочетох за лекарствени гъби, направих консултация

със специалист по фунготерапия и започнах да приемам 4 различни гъбени препарата на фирма "Доктор Биомастер". Постепенно туморът започна да се разнася и след 4 месеца изчезна напълно. Отидох при моя лекар в "Пирогов" и той остана много учуден. Известно време след това продължих да приемам същите препарати. Вече повече от 2 години не ги приемам и нямам втвърдяване в стомаха."

Борислав Пеев (ветеринарен специалист), тел. 0879 890 242

"Баща ми е на 70 години. Преди 5 години беше опериран от рак на дебелото черво. Две години по-късно открихме много разсейки в черния дроб с размер около 4 мм. Тогава по препоръка на д-р Милен Христов започна да приема възможно най-пълната схема от лекарствени гъби и други про-

дукти. Направените по-късно изследвания с рентгенов апарат, ехограф, скенер, гастро- и ректоскопия не показаха наличие на никакви разсейки в черния дроб. До сега (май 2014 г.), вече седма година, баща ми приема продуктите, препоръчани от лекаря, и се чувства отлично."

Виж тук: mikoterapia.bg

ЗА КОНСУЛТАЦИЯ И ЗАКУПУВАНЕ НА ПРОДУКТИТЕ

• гр. СОФИЯ

Магазин и консултация,
ул. Лайош Кошут № 24
(до Руски паметник),
вътрешен двор, офис 8,
д-р Пламен Дончев,
консултация само при записан час
на тел./факс: 02/ 952 34 49,
GSM: 0878 93 12 52
(от понеделник до петък от 9 до 17 часа)

• гр. ПЛОВДИВ

ул. Филип Македонски № 37, ет. 2,
кабинет 8 (в сградата на "Медлайн клиник"),
тел./факс: 032/ 62 24 55
и GSM: 0878 780 742
д-р Лилия Евтимова, GSM: 0878 790 336
(от понеделник до петък от 9 до 13 часа)
• гр. СТАРА ЗАГОРА
ул. Цар Калоян № 30,
д-р Веселин Кънев
GSM: 0878 780 491
• гр. ВАРНА
ул. Христо Попович № 15

(до сладкарница "Маргарита")

д-р Свилен Лапаков, тел.: 052/ 65 13 65
и GSM: 0878 10 54 76

• гр. БУРГАС

ул. Трайко Китанчев № 23,
тел.: 056/ 82 11 70 и GSM: 0878 950 397

д-р Цветан Балкански,

GSM: 0878 800 044

• гр. КЮСТЕНДИЛ

д-р Василка Захаријева,
тел.: 078 52 32 39 и GSM: 0889 32 67 58

• гр. ПЛЕВЕН

д-р Иванова,
GSM: 0886 07 50 24

• гр. ВЕЛИКО ТЪРНОВО

д-р Радосвета Запрянова,
GSM: 0898 466 376

• гр. РУСЕ

д-р Дарина Кънева,
GSM: 0896 83 15 80

• гр. ШУМЕН

д-р Стоян Стоянов,
GSM: 0878 646 034
(само от 21.00 до 22.00 часа)

• гр. МАДАН

д-р Недко Димитров,
GSM: 0897 92 22 30

ИЗТОЩЕНИЙТ МОЗЪК НЕ „СКЛАДИРА“ ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ

Отново е лято, но преди да замирише на море, за студентите настъпва усилено време. Поколенията се сменят, с тях модата, възприятията за света, технологиите - всичко се променя... само студентският стереотип по време на сесия демонстрира желязна устойчивост десетилетия наред. Накратко описан, той слива деня и нощта, като сънят е почти елиминиран от сметката, храненето е нередовно, набързо, напрегнато, за движение и спорт време не е предвидено по презумпция.

Невролозите твърдят, че преумората, прекарването по 18-20 часа над учебника или пред компютъра са голяма грешка, защото работоспособността в един момент рязко спада, а заедно с това и възможността да се възприема и запамятава. С други думи, преумореният мозък не само не работи ефективно, но вместо информация трупва все повече умора. Идва момент, в който вече нищо не може да се запомни, капацитетът е изчерпан, няма къде да се "складира" прочетеното. Тъй като всеки организъм е една строго индивидуално функционираща система, оптималният режим на работа и почивка трудно може да бъде определен, програмиран и универсално препоръчан, но е наистина съществено важно да се регулира редуването на ученето и съня. Важно е обстоятелството доколко мозъкът е трениран, дали е приучен към интензивна, редовна работа през цялата година, или се впряга изведнъж на пълни обороти само когато започне изпитната сесия.

Специалистите винаги отчитат и следната особеност - че за разлика от хората на физическия труд, които приключват работа в края на деня и могат да почиват пълноценно с абсолютно различни занимания, при умствения труд този процес не спира практически никога, мозъкът не се освобождава рязко от ра-

ботния цикъл, не може да отпочине и следствието твърде често е безсъние. Това става и при студентите - дори и когато не учат в момента, мозъкът им остава ангажиран с мисълта за съответния предмет, притеснението за подготовката, за самия изпит и т.н.

Междувременно изтощението от нарушения, нередовен и недостатъчен сън се натрупва, защото през сесията изпитите почти се застъпват, няма дори време за пренастройка от един предмет към друг. Важно е по време на подготовката - било с учебник или пред компютъра - да се правят кратки почивки с раздвижване - примерно поне на всеки два часа, да се пият повече течности и да се приемат по-леки храни. Много подходящи са ядките, рибата, яйцата, защото съдържат вещества и микроелементи, естествено стимулиращи умствената дейност.

По време на сесия не се препоръчва злоупотреба с напитки, в които има голямо количество кофеин. Това може да предизвика нарушения в съня и прекомерна напрегнатост, която от своя страна вкарва неусетно в омагьосан кръг и може да доведе до изтощение и дори до емоционален и физически срив.

Не бива да се пропускат редовното приемане на течности - увеличеното им количество стимулира концентрацията и пропъжда главоболието. Най-доб-

рият избор в горещите - и в прекия, и в преносния смисъл на думата - изпитни дни са пресните сокове, минералната вода, зеленият чай. В периоди на усилен умствен труд са много необходими витамини от групата В, така че за менюто по време на сесия са препоръчителни на първо място овесени ядки, мюсли, елда, ориз, пълнозърнест хляб. На масата по време на сесия трябва да присъстват и млечните

продукти - сирене, извара, кисело мляко. Цитрусовите плодове доставят голямо количество витамин С - той също е от значение в процеса на запамятаване, особено важен, когато до изпита остават само броени дни или часове.

Има и други, по-малко известни, но доказано ефикасни начини за поддържане на умствения тонус - като чай от кимион (две чаени лъжички се заливат с ча-

ша гореща вода и се оставят да престоят) или суров кромид лук. На помощ, разбира се, идват и най-съвременни средства, които можете да намерите в аптеките. Препаратът "Амбинор" е такава специално създадена формула, уникална по състава си комбинация от жизненоважни за всеки организъм вещества - аргинин аспартат, магнезий и витамин В6, - на които се дължи и забележителната му енергизираща сила. Важно е да се знае, че тонизиращият, неутрализиращ умората и изтощението ефект се постига по естествен път, без странични действия, и то с приемането на препарата дори само веднъж дневно. (ЖД)

нин аспартат, магнезий и витамин В6, - на които се дължи и забележителната му енергизираща сила. Важно е да се знае, че тонизиращият, неутрализиращ умората и изтощението ефект се постига по естествен път, без странични действия, и то с приемането на препарата дори само веднъж дневно. (ЖД)

Презареди с Амбинор!

Ambinor

Аргинин аспартат, Магнезий, Витамин В6

За повече енергия и жизнен тонус при:

- умора и стрес
- умствено натоварване
- физическо натоварване
- спорт
- след боледуване

ECOPHARM
www.ecopharm.bg

ЕО Дент откри специализирана клиника за деца с увреждания

Специализирана детска дентална клиника със сензорна зала за лечение без болка на деца и възрастни с увреждания, за рехабилитация и релаксация, за психологична подготовка и овладяване на страха - това е най-новият реализиран проект на д-р Венета Павлова и д-р Валентин Павлов, създатели на дентални клиники ЕО Дент - едни от най-модерните в България.

„Щастливи сме, че можем да предложим този иновативен подход в лечението. Всяко кътче в тази клиника е направено с много любов, сериозно и добре обмислено - от мястото за посрещане на пациента до стаята за извеждане от упойка. Искахме да сме максимално полезни, ис-

кахме да можем да предложим едно наистина вълшебно и магнетично място, което да лекува, но и да дарява спокойствие и сигурност и където страхът и болката изчезват. И успяхме да го направим - благодарение и със силата на доверието на нашите пациенти, благодарение и със силата на професионалната подкрепа на много колеги и партньори", каза д-р Павлова на откриването - на 18 юни, Световния ден на достойнството на хората с аутизъм.

"Срещите, контактите и приятелствата с много деца със специфични потребности и с техните родители, с директорите на различни

домове и помощни училища, разговорите с много хора с трайни проблеми станаха причината да осъзнаем истински огромната празнота в грижата за денталното здраве на тези групи пациенти. Да можем да помагаме и на тях се превърна в кауза за всички нас в ЕО Дент, в кауза, която ни вдъхнови и ни даде нова енергия да създадем тази клиника", разказват още от екипа на д-р Павлови.

В уникалната клиника с вълшебната сензорна зала и много интерактивност психиатър специалист и психотерапевт ще следят за психическия и физическия комфорт на децата, потърсили лечение и

помощ тук, а куклата Страхояд е винаги в готовност да се намеси и тя и... да "изяде" всеки страх.

Двамата стоматолози, създали ЕО Дент, започват да работят с деца със специфични проблеми още през 2002 г. - с възпитаниците на Дома за деца в радомирското село Дрен.

От 2013-а клиниките им са носител на приза за корпоративна и социална отговорност - в категорията "Партньорски проекти на малки и средни предприятия" на конкурс, организиран от Европейската комисия.

Сред неизброимите техни пациенти - приятели от цяла България,

има и десетки сценични звезди и известни публични личности, които бяха и на откриването на специалната клиника. За да благодарят отново и да дадат рамо на новата благородна кауза.

Най-вероятно поради служебна ангажираност липсваше само световно най-известни-

ят засега пациент на ЕО Дент - Силвестър Сталоун, който по време на снимки у нас претърпя инцидент и именно българските дентални специалисти Павлови успяха (с направо филмово майсторство и бързина) да върнат на екрана (с "Неуловимите 2") неговата блестяща холивудска усмивка.

СЛОЖЕТЕ КРАЙ НА БОЛКИТЕ В КОЛЕНЕТЕ РЕШЕНИЕТО: ТУРМАЛИНОВИ НАКОЛЕНКИ, ЯПОНСКА ТЕХНОЛОГИЯ

Благодарение на инфрачервеното излъчване наколенките осигуряват резултатна лечебна топлинна терапия за всички видове артрити и артрози на коленните стави.

- нормализират циркулацията на кръвта;
 - отстраняват болката от студ, влага, измръзване, от промяна на времето;
 - облекчават симптомите на преумора на ставите;
 - премахват напрежението в мускулите, болки и схващане в коляното;
 - помагат при отоци и отпадналост на долните крайници, при артроза на колянната става, при възпаление и износване;
 - помагат при шипове в коляното, при болки и спазми в мускулите на прасците и бедрата;
 - облекчават невралгии и мускулни спазми;
 - препоръчват се при разширени вени на долните крайници и при разтегнати връзки в областта на коленете;
 - ускоряват зарастването на кости при фрактури.
- Особено подходящи за хора със заседнал начин на живот и при активно спортуващи.**

Цена 49 лв. + безплатна доставка!

Д-р Станимир, ОПЛ, София

Много мои пациенти вече възврънаха подвижността си и забравиха за болките. Просто трябва да се носят постоянно и резултатите са чудодейни...

ЗА ПОРЪЧКА:
0897 72 10 10
0889 72 10 20
0877 72 10 40

www.bg-terramagica.com

Червеното вино предпазва от кариеси

Червеното вино ефективно унищожава бактериите, предизвикващи кариеси в устната кухина, установи испанско проучване.

Изследването било проведено от екипа на Мария Виктория Морено-Арибас от испанския Национален изследователски съвет.

Кариесите са често срещано заболяване на зъбите и засягат между 60 и 90 процента от световното население.

Проблемите започват, когато бактериите в устата оформят биослоеви - общности, които са много трудни за обезвреждане. Те преграждат в плаки и произвеждат киселина, която разяжда зъбите.

Редовното миенето и флуоридът в пастата за зъби спомагат само донякъде за избягването от бактериалните плаки.

Според последното изследване доста ефективно в това отношение действат червеното вино и екстрактът от гроздови семки. Те забавят развитието на бактериите. Екипът на г-жа Морено-Арибас отг-

ледал колонии от бактерии, образуващи зъбна плака. След това ги потопил в различни течности. Сред тях фигурирали червено вино, безалкохолно червено вино, червено вино с екстракт от гроздови семки и 12-процентов воден разтвор на етилов спирт. Червеното вино със или без алкохол и виното с екстракт от гроздови семки се оказали най-ефективни в унищожаването на бактериалните култури.

ЕО Дент откри специализирана клиника за деца с увреждания

Специализирана детска дентална клиника със сензорна зала за лечение без болка на деца и възрастни с увреждания, за рехабилитация и релаксация, за психологична подготовка и овладяване на страха - това е най-новият реализиран проект на д-р Венета Павлова и д-р Валентин Павлов, създатели на дентални клиники ЕО Дент - едни от най-модерните в България.

„Щастливи сме, че можем да предложим този иновативен подход в лечението. Всяко кътче в тази клиника е направено с много любов, сериозно и добре обмислено - от мястото за посрещане на пациента до стаята за извеждане от упойка. Искахме да сме максимално полезни, ис-

кахме да можем да предложим едно наистина вълшебно и магнетично място, което да лекува, но и да дарява спокойствие и сигурност и където страхът и болката изчезват. И успяхме да го направим - благодарение и със силата на доверието на нашите пациенти, благодарение и със силата на професионалната подкрепа на много колеги и партньори", каза д-р Павлова на откриването - на 18 юни, Световния ден на достойнството на хората с аутизъм.

"Срещите, контактите и приятелствата с много деца със специфични потребности и с техните родители, с директорите на различни

домове и помощни училища, разговорите с много хора с трайни проблеми станаха причината да осъзнаем истински огромната празнота в грижата за денталното здраве на тези групи пациенти. Да можем да помагаме и на тях се превърна в кауза за всички нас в ЕО Дент, в кауза, която ни вдъхнови и ни даде нова енергия да създадем тази клиника", разказват още от екипа на д-р Павлови.

В уникалната клиника с вълшебната сензорна зала и много интерактивност психиатър, специалист и психотерапевт ще следят за психическия и физическия комфорт на децата, потърсили лечение и

помощ тук, а куклата Страхояд е винаги в готовност да се намеси и тя и... да "изяде" всеки страх.

Двамата стоматолози, създали ЕО Дент, започват да работят с деца със специфични проблеми още през 2002 г. - с възпитаниците на Дома за деца в радомирското село Дрен.

От 2013-а клиниките им са носител на приза за корпоративна и социална отговорност - в категорията "Партньорски проекти на малки и средни предприятия" на конкурс, организиран от Европейската комисия.

Сред неизброимите техни пациенти - приятели от цяла България,

има и десетки сценични звезди и известни публични личности, които бяха и на откриването на специалната клиника. За да благодарят отново и да дадат рамо на новата благородна кауза.

Най-вероятно поради служебна ангажираност липсваше само световно най-известни-

ят засега пациент на ЕО Дент - Силвестър Сталоун, който по време на снимки у нас претърпя инцидент и именно българските дентални специалисти Павлови успяха (с направо филмово майсторство и бързина) да върнат на екрана (с "Неуловимите 2") неговата блестяща холивудска усмивка.

СЛОЖЕТЕ КРАЙ НА БОЛКИТЕ В КОЛЕНЕТЕ РЕШЕНИЕТО: ТУРМАЛИНОВИ НАКОЛЕНКИ, ЯПОНСКА ТЕХНОЛОГИЯ

Благодарение на инфрачервеното излъчване наколенките осигуряват резултатна лечебна топлинна терапия за всички видове артрити и артрози на коленните стави.

- нормализират циркулацията на кръвта;
 - отстраняват болката от студ, влага, измръзване, от промяна на времето;
 - облекчават симптомите на преумора на ставите;
 - премахват напрежението в мускулите, болки и схващане в коляното;
 - помагат при отоци и отпадналост на долните крайници, при артроза на колянната става, при възпаление и износване;
 - помагат при шипове в коляното, при болки и спазми в мускулите на прасците и бедрата;
 - облекчават невралгии и мускулни спазми;
 - препоръчват се при разширени вени на долните крайници и при разтегнати връзки в областта на коленете;
 - ускоряват зарастването на кости при фрактури.
- Особено подходящи за хора със заседнал начин на живот и при активно спортуващи.**

Цена 49 лв. + безплатна доставка!

Д-р Станимир, ОПЛ, София

Много мои пациенти вече възврънаха подвижността си и забравиха за болките. Просто трябва да се носят постоянно и резултатите са чудодейни...

ЗА ПОРЪЧКА:
0897 72 10 10
0889 72 10 20
0877 72 10 40

www.bg-terramagica.com

Червеното вино предпазва от кариеси

Червеното вино ефективно унищожава бактериите, предизвикващи кариеси в устната кухина, установи испанско проучване.

Изследването било проведено от екипа на Мария Виктория Морено-Арибас от испанския Национален изследователски съвет.

Кариесите са често срещано заболяване на зъбите и засягат между 60 и 90 процента от световното население.

Проблемите започват, когато бактериите в устата оформят биослоеви - общности, които са много трудни за обезвреждане. Те преграждат в плаки и произвеждат киселина, която разяжда зъбите.

Редовното миенето и флуоридът в пастата за зъби спомагат само донякъде за избягването от бактериалните плаки.

Според последното изследване доста ефективно в това отношение действат червеното вино и екстрактът от гроздови семки. Те забавят развитието на бактериите. Екипът на г-жа Морено-Арибас от-

ледал колонии от бактерии, образуващи зъбна плака. След това ги потопил в различни течности. Сред тях фигурирали червено вино, безалкохолно червено вино, червено вино с екстракт от гроздови семки и 12-процентов воден разтвор на етилов спирт. Червеното вино със или без алкохол и виното с екстракт от гроздови семки се оказали най-ефективни в унищожаването на бактериалните култури.

Беше време, когато по улиците и дворищата на повечето села и малки градове у нас растяха хиляди черничеве дървета, чиято листна маса се използваше за хранене на копринените буби - занятие, носещо значителни доходи на много български семейства. С развитието на синтетичната химия и създаването на невероятно разнообразие от тъкани с удивителни свойства и значително по-ниска цена естествената коприна постепенно загуби своите позиции и се превърна в истинска екзотика. На много места обаче дърветата останаха и всяка година се обсипват със сочни и сладки плодове, които някак унило и тъжно окапват под жарките лъчи на лятното слънце.

Доц. д-р Димитър ПОПОВ

Черницата живее изключително дълго. В библейския град Йерихон (принадлежащ сега към Палестинската автономия) расте черница, чиято възраст се оценява на 2000 години. Според преданието в нейната сянка прохлада от знойните слънчеви лъчи са търсели пророк Йона и дори Исус Христос. В много народи са съхранени предания и легенди за това уникално библейско дърво. Според една от тях, възпята от римския поет Овидий в сборника от елегии "Метаморфози", двамата влюбени Пирам и Тисба - първообрази на безсмъртните Шекспирови герои Ромео и Жулиета, намират своята трагична гибел под могъщо черничево дърво. Тяхната невинна алена кръв обагрят плодове на дървото. Известни са няколко десетки разновидности на черницата, но най-разпространени, в това число и у нас, са бялата (Morus alba), черната (Morus nigra) и червената (Morus rubra). Освен дългоживуща черницата е и много плодита.

Едно голямо дърво може да роди до 200 кг плод.

В редица народи са съхранени рецепти за използване на плодове на черницата за производство на сладка, безалкохолни напитки, вино, различни видове дестилати, както и като лечебни средства срещу редица болести. За съжаление те са изключително нежни и поради значителното съдържание на ферментируеми захари - лесно податливи на развала. Дори и в хладилник могат да се съхранят само два-три дни. По тази причина те

на практика не могат да се намерят в прясно състояние по пазарите и в магазинната мрежа. Екзотика са и продукти на тяхната преработка. В много страни се предлагат сушени плодове, които в значителна степен запазват биологично активните вещества на свежите. Възможност тяхното получаване не е никак трудно. Най-напред в продължение на една-две седмици плодчетата се сушат на слънце, а след това около час се доизсушават във фурна при температура около 40 °C. Обширната информация за лечебните свойства на плодчетата стана повод от тях да се заинтересуват както химиците, така и медиците и диетолозите. Изучаването на техния химичен състав по категоричен начин доказва наличието на редица ценни нутриенти, някои от тях превърнали се в истински съвременни легенди. Съдържанието на въглехидрати (главно глюкоза и фруктоза) в черниците е съизмеримо, а нерядко и надхвърля това в гроздето, достигайки стойности от порядъка на 25%. Ето защо

тези плодове са подходящи за производство както на вино, така и на качествена ракия.

Странно и необяснимо е, че и досега у нас масово за производство на домашна ракия се използват джанките, които поради ниската си захарност изискват добавяне на значителни количества захар, а и полученият продукт далеч не е с добро качество. Черниците съдържат и значимо количество (1,7%) влакнини - главно пектин, които имат благоприятно въздействие върху храносмилателния тракт и поради изя-

ЧЕРНИЦИТЕ - ПЛОДОВЕТЕ, ЗАРЕДЕНИ С БИБЛЕЙСКА СИЛА

вената си сорбционна способност способстват за извеждане на редица вредни за организма вещества - тежки метали, холестерол, жлъчни киселини и различни ендо- и екзотоксини. Съдържанието на мазнини, концентрирани основно в множеството семена на плода, е около 0,4%, но в тях са открити редица ценни моно- и полиненаситени мастни киселини, чийто благоприятен ефект върху човешкия организъм е добре известен. Присъщо на плодчетата е ниско съдържание на белтъчини, което в случая на черниците е около 0,7%. В тях са открити редица органични киселини, чието съдържание е около 1,2%. Сред тях преобладават лимонената, ябълчната и фосфорната. Наборът от витамини е наистина внушителен - А, В₁, В₂, В₃, В₄, В₅, В₆, В₉, С, Е, К, които имат ярко изразено тонизиращо и предпазно действие по отношение на човешкия организъм. Високото съдържание на витамини от В-групата предопределя благотворното въздействие на черниците върху въглехидратния и белтъчния обмен, както и върху доброто функциониране на нервната система.

Особено полезни за нервната система са белите черници.

Присъствието на витамините с изявено антиоксидантно действие А, С и Е способства за

поддържане на добрата кондиция и обновяването на клетките на организма, както и за предотвратяването на туморни образувания. Тяхното действие се усилва от наличието и на други мощни антиоксиданти - антоциани, флавоноиди (кверцетин и др.) и станалия вече легендарен ресвератрол. Установено е, че антоцианите на черницата имат кардиопротективно действие, повишават здравината и еластичността на капилярите, препятстват агрегацията на тромбоцитите и по сложен механизъм увеличават нивото на азотния оксид, магическото вещество, което разширява кръвоносните съдове и понижава артериалното налягане. Тяхното антиканцерогенно действие също е убедително доказано. Ресвератролът,

по-висока здравината и еластичността на капилярите, препятстват агрегацията на тромбоцитите и по сложен механизъм увеличават нивото на азотния оксид, магическото вещество, което разширява кръвоносните съдове и понижава артериалното налягане. Тяхното антиканцерогенно действие също е убедително доказано. Ресвератролът,

За родина на черницата се приема Китай, където в продължение на много столетия ревностно и под заплахата от сурово наказание се пазела тайната на черничевото дърво и производството на прочутата китайска коприна, покорила света със своето изящество и финес. Блясъкът на кралските дворове в продължение на хилядолетия в значителна степен се е дължал именно на нея - коприната, пристигаща от далечната и тайнствена източна страна.

фенолното съединение, чието откриване в червените вина предизвика истинска еуфория, в значими количества се съдържа и в черниците. Освен силно антиоксидантно действие това уникално вещество, което някои растения продуцират за собствената си защита, способства за намалението на нивото на лошия холестерол, както и това на глюкозата в кръвта.

Букетът от нутриенти в черницата се допълва от внушителен набор от минерали - калий, калций, магнезий, желязо, мед, цинк, манган, фосфор, селен и т.н., и т.н. Независимо от множеството биологично активни вещества в тях калорийността на черниците е едва 50 ккал/100 г.

gpopov_bg@yahoo.com

МОЩНА ПОДКРЕПА ЗА ЧЕРНИЯ ДРОБ

Артишок (Cynara scolymus) - 200 mg,
Бял трън (Silybum marianum) - 80 mg,
Глухарче (Taraxacum officinale) - 30 mg,
Холин битартарат - 100 mg,
Инозитол - 40 mg,
D, L - метионин - 40 mg,
Витамин В₆ - 1 mg.

Кога се използва HEPADIET?

Една от основните функции на черния дроб е да обезврежда всички токсини, отделени от храната, лекарствата и алкохола и чрез жлъчния сок да ги изхвърли от организма.

HEPADIET действа стабилизиращо на клетъчната мембрана на чернодробните клетки, предпазвайки по такъв начин черния дроб от вредните влияния, и съдейства за възстановяване на увредените му клетки.

Като увеличава жлъчната секреция, HEPADIET намалява риска от нарушения в храносмилането, придружени с образуване на газове, болки в корема, повдигане и повръщане.

HEPADIET действа и като антиоксидант, т.е., от една страна, понижава образуването на холестерол в черния дроб, и от друга, ускорява превръщането му в жлъчни киселини, които с жлъчния сок го отстраняват от организма.

HEPADIET е подходящ в случаи на токсични чернодробни увреждания вследствие употреба на алкохол, лекарства или неправилно хранене. Може да се използва при пациенти с хронични възпалителни заболявания на черния дроб. Особено подходящ е за намаляване нивото на холестерола и забавяне процесите на атеросклероза. Има ефект и при пациенти с нарушено храносмилане.

Упътване за употреба:
2 до 3 таблетки дневно с течност.

Опаковка: 45 таблетки в блистери
Хранителна добавка, не е лекарство.

Система за гарантирано качество: Норма ISO 9001

Производител: ESI s.p.a. Италия
Изключителен представител за България „Лим Фарм“ ЕООД
02 943 11 38, GSM 0888 222 343, www.limpharm.com

Бирената мая пречиства и разкрасява

Не само запаянковците, а и кожата обича пенливата напитка

Тина БОГОМИЛОВА

Светът е футбол, което означава, че бира се лее пред екраните в цял свят. А братовчедката на пенливата течност - бирената мая, пречиства и разкрасява. Според специалистите кожата ни обича кехлибарената напитка.

Дрождите на бирената мая са от вида *saccharomyces cerevisiae* (*cerevisiae* на латински означава "пиво"). Те

превзхождат роднините си по количеството полезни витамини и минерали, защото минават през специален процес на преработване.

Бирената мая е природен източник на витамини от група В (В₁, В₂, В₃, В₅, В₆, В₇, В₉, В₁₂), ценни аминокиселини, минерали и микроелементи (желязо, цинк, манган, хром, селен, фосфор).

Витамините от В-групата са много важни за изграждането и правилното функциониране на

клетките, а бирената мая ги осигурява всичките накуп.

Освен това укрепва сърцето и имунната система, възстановява силите след тежък труд, спорт, заболявания. Помага не само при физическа преумора, но и при психическо изтощение.

Бирената мая се приема и при недостиг на стомашен сок, анемия, чревни възпаления.

Препоръчва се за регулиране на нивото на кръвната захар и понижаване на холестерола.

Бирената мая защитава клетките от токсини, което я прави чудесен имуностимулатор и антиоксидант.

Добавката има диетично действие, ако се изпие половин час преди хранене. Създава чувство на ситост, което

то трае дълго, апетитът намалява и след това се хапва по-малко. Предпочитана храна е за вегетарианците, защото снабдява организма с важни минерали и витамини.

Бирената мая разкрасява, тъй като е богата на желязо, цинк, фолиева киселина, селен. Това са важни минерали за косата, кожата и ноктите.

Маята прави кожата гладка и еластична, лекува акне, екземи и дерматити. Косата става лъскава и мека, а пърхотът изчезва. Ноктите спират да се чупят. Неостаряващата София Лорен всеки ден пие чаша айран с разтворена в него бирената мая.

Домашната козметика също залага на бирените дрожди. С тях се приготвят много домашни кремове и маски, като се добавят обичайните разкрасители като мед, зехтин, мляко, лимон и др.

При много суха кожа маята се разтваря в 50 мл мляко, лимонен сок и жълтък. Друг вариант при суха кожа е маска от един жълтък и по една супена лъжица мая и мед. Маската стои 15 минути и се отмива с хладка вода.

Бирената мая е **идеална добавка за тий-нейджъри, тъй като преборва акнето.**

Необходими са четири лъжици мая, които се разбъркват с розова вода до получаването на гъста каша. Маската стои половин час. При мазна кожа бирената мая може да се смеси и само с кисело мляко.

Нежен ексфолиант

се получава от намачкан банан и лъжица мая. Нанася се върху чисто и сухо лице за десетина минути.

Кожата се тонизира със смес от рендосана краставица, кисело мляко и бирена мая. Копринена кожа се получава за половин час със смес от мая и лимонен сок, а дехидратираната иска вместо лимонен сок зехтин.

Домашен балсам прави косата лъскава и мека. Към бадемово масло или зехтин се добавя бирена мая. Нанася се върху измитата коса за десетина минути и се отмива.

Бирената мая има **забележителен ефект и върху ноктите.**

Достатъчно е да се добави лъжица мая на прах към крема за ръце.

Бирената мая може да се приема на прах, гранули, таблетки и под форма на течен екстракт. На пазара има различни марки, има и с добавки на витамини А, С, Е.

Трябва да се спазва дозировката, която е препоръчана от производителя или специалиста, тъй като различните видове имат различна концентрация на витамини и минерали.

Бирената мая се приема от един до три месеца. Възможно е през първите няколко дни да се усети подуване на стомаха и газове, но тези странични ефекти отшумяват след няколко дни. Бирената мая не бива да се приема заедно с добавки за спортисти, защото организмът ще се претовари с витамини.

Paracetamol Ecopharm

Парацетамол

Добрият избор на парацетамол!

A50/07.03.2013

- При повишена температура
- При простуда и грип
- При болка от различен произход

Лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 6 години. Съдържа парацетамол. Преди употреба прочетете листовката.

ЕКОФАРМ ЕООД, 1421 София, бул. "Черни Врх" 14, бл. 3, тел.: 02/963 15 96; 02/963 15 97

Удоволствието да имаме лесно поддържащо се, потънало в багри и настроение дворно място през всичките топли месеци на годината, е постижимо с перенните (многогодишните) растения: те са любими на озеленителите и класическите английски градини са доказателство за това!

Многогодишните изкарват по три и повече години: през зимата изпадат в покой, а цъфтежът им започва в средата на пролетта и продължава през цялото лято чак до късната есен, когато се радваме на маргаритите, астрите и хризантемите. Листната им маса е богата, цветовете им - най-невероятни и красиви. Някои стигат повече от два метра височина, а самите съцветия на ралицата, лупинуса и напръстника могат да надхвърлят 50 см. Съчетани с вечнозелени и цъфтящи храсти, едногодишни растения, билки и треви, красотата им става неотразима и магнетична.

Още едно голямо предимство на многогодишните растения е, че те пестят много усилия и труд и финансово са много изгодни. Когато им събирате семената, а напролет им разсаждате коренищата, можете да увеличите обема на цветните лехи многократно, а и да размените със съседките за нови видове.

Разнообразието на перенните наистина е голямо: гайлардия, рудбекия, хилядолистен равнец, кореопсис, астра, шибой и напръстник на слънчевите места в градината; божур, ириси, кандилка, ралица, лупинус, кампанула и салвия - на полусянка; иглика, хемирокалис, астилбе, ведрица и хоста - на сянка.

Майсторството е да си премерим площта, която ще засаждаме като начало, да се съобразим с необходимите отстояния и местните климатични условия, да си харесаме от многото им разновидности и да аранжираме своето уникално дворно място. Съобразете се също с вида и киселинността на почвата и капризите на китките - например дали обичат завет, или да са на течение. Божурите не цъфтят през първата година на разсаждането на грудките им и хич не обичат да бъдат окопавани.

За да ни радват с бурен цъфтеж, многогодишните растения искат добре подхранена почва. Подгответе мястото им, като прекопаете с права лопата и

вкарате достатъчно органичен тор в пръстта. След засаждането на разсада отгоре посипете с натрошена кора или загнила листна маса.

През първия им сезон ги напоявайте обилно и ги пазете от голи охлюви, които пируват с нежните цветни розетки. От опит мога да препоръчам три варианта: покриване през нощта на младите растения с пластмасово шише от 1,5 л с изрязано дъно. Отвъртете отгоре и капачката, за да може растението да диша. Продават се също така и гранули срещу вредителите, които се заравят плитко около корена. Ако предпочитате органичен вариант на защита, смесете пепел и дървесни трици и поръсете гнездото по края. През летния сезон поливайте редовно, а през другите сезони само когато се налага.

През есента най-високите растения могат да бъдат подрязани според вида им, а напролет - подпрени със забити в пръстта подпори или привързани към колчета. Това е и най-доброто време да окопаете и подгответе растенията за зимния покой. Подхра-

Китките са като хората: ако в младата възраст осигурите добри и подходящи за вида условия, по-късно ще ви се отблагодарят с буен растеж и качествени цветове.

Вечно цъфтящата градина

нете ги: така ще имат достатъчно запаси и сила да стартират буйно през пролетта. Изрязвайте прецъфтелите пъпки над добре развит лист, за да не стимулирате образуването на семената, а развитието на нови цветове. Така растенията се разклоняват и цъфтежът продължава.

Перенните имат различна продължителност на живота и ако забележите, че вече са остарели и губят красивия си декоративен вид, трябва да ги "подмладите". Това се прави според вида им - семената на някои можете да си направите на нов разсад напролет или да ги оставите сами да се посипят по земята и да се размножат. При божурите и лилиумите например коренището може да се раздели на отделни сегменти, които да се засадят в нови гнезда. Ако коренищата на други са на големи туйфи, извадете ги, разделете ги и ги пресадете на ново място или на разстояние. Имайте предвид, че промяната на гнездо също е от значение: когато на едно място хранителните запаси са

изчерпани, на друго ще са налични.

Друг вариант за размножаването са резниците от старото растение. Те по правило се вкореняват в засилен почвен субстрат, макар че съм практикувала опростен вариант: отрязаното стъбло с поне 6-7 листа се вкопава в добре подхранена почва до половината и за зимата се похлупва със стъклен буркан. Напролет повечето от хортензиите и розите ми, вкоренени по този начин, се прихващат. При някои от храстите за подмладяване се прибегва до драстично подрязване, за да се сдобие растението с нови, млади и свежи клонове.

Един от триковете, препоръчвани от опитните градинари, е **преплитането на цветя и подправки** в разкопаните лехи. Отделното засаждане на "опитното поле" с домати, чушки и краставици отстъпва на преливането и всъщност и у нас, и по света това са едни от най-харесваните и предпочитани варианти.

На снимката: Дори и малкият, занемарен заден двор може да стане много уютен, стига да поискате. По-лесният и икономичен вариант е директно върху оплепената и подрязана трева да разположите няколко градински мебели, люлка или пейка. Друг вариант е да направите дървена платформа, параван и парапет, за да обособите пространството. Така в горещите следобеди ще си почивате на закътано, а може да предвидите и тента. Цветният килим от изкуствен материал, подходящ за външни условия, шарените възглавници и покривки, пъстрите фенери и саксии с китки ще довършат вида на мястото, което няма да искате да напуснете.

Джодженът например, който е едно много непретенциозно растение, зелено от ранната пролет до късната есен, идеално кантира цветните групи. Подправката е много подходяща за ароматизиране на лимонади, за салата от домати, дори за таратор - извън класическата ѝ употреба като билка за печеното агнешко и дроб сармата. Англичаните много често

ползват сос от мента към по-тънкти меса. Можете лесно да си направите такова песто, като смелите нахъсани стръкове независимо от кой вид от билката (някои са с възлютичък вкус) с малко сол, захар, оцет и олио.

За същата цел е подходяща и салвията, чиито ароматни пресни листенца са чудесна притурка към зехтина на постните пълнозърнести спагети. Босилекът във всичките му разновидности и традиционната нашенска чубрица като цвят и текстура също се вписват в цветните лехи. При засаждането на разсада спазвайте разстояние от 30 см, особено при чубрицата, защото става на широка туйфичка, която обича да е нагрята от слънцето.

Здравецът (и всички разновидности на гераниумите), освен че цъфти красиво, може да заеме както бордюра, така и най-непривлекателните места от градината. Предимството на всички тях е, че отделят летливи вещества, които са естествени репеленти (гонят хапещите насекоми).

Темата подготви
Бойка ВЕЛИНОВА

ГОРЕЩИ ИДЕИ ЗА ЛЯТО 2014

- Подстъпите към градината или високата част на градинските стълби декорирайте с метална арка. Край нея засадете пълзяща роза или поставете кашпи.
- Използвайте стар варел или делва, почистете и боядисайте отвън, нагласете на желаната височина и сложете плот отгоре: от бетонна плоча, облепена с плочки, дебел плексиглас или МДФ. Масата за кафе от ненужни материали е готова! Важното е основата да е стабилна, а плотът - подходящ за външните атмосферни условия.
- Подобни на горната конструкции на различни места из двора могат да служат и за цветарници за саксиите, които се нуждаят от лятното слънце.
- За малките дворчета идеално и евтино покритие е натрошеният чакъл. Двете задължител-

- ни условия са цоклите, за да не се разпилява материалът, и дебелия мушама под него, за да не пробиват плевелите.
- Облагородете площта под големите дървета, за да използвате сянката им в топли дни.

- Край камъните и морените в дворното място засадете видове, които създават цвят и текстура и изискват малко грижи: ерика, латинки, папрати, пъстри храсти... Превърнете съществуващия мър в част от композицията, не се опитвайте да го разкарате на всяка цена.
- Увеличете зеленината, за да прикриете гледката към "съкровищата" в задния двор на съседите. Това става най-лесно със стабилно поставени дървени решетки до оградата, по които да пуснете дива лоза (която на есен е с виненочервени листа), див жасмин, бръшлян и други увивни, по възможност бързорастящи видове.
- Хранилката и поилката за птички са и реверанс към дивата природа, и магнит за благоденствието според фън шуй.

БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЦИИ ОТНОВО СА ЗЛАТНИ

България отново има своите Златни момичета в лицето на петте грации от националния ансамбъл по художествена гимнастика. Въпреки че останаха четвърти в многобоя, възпитаничките на треньорката Ина Ананиева станаха европейски шампионки в съчетанието с 5 чифта бухалки от първенството в Баку, Азербайджан. Освен това те прибавиха и бронз за изпълнението си на 3 топки и 2 ленти, с което медалите ни от континентални шампионати при ансамблите вече са общо 28 (14 златни, 9 сребърни и 5 бронзови).

Ренета Камберова, Цветелина Стоянова, Цветелина Найденова, Михаела Маевска-Величкова и Христиана Тодорова показаха, че са изключителни гимнастички с изпълненията си в шампионата на отделните уреди. Българките се мобилизираха след грешката в многобоя, оставила ги в подножието на почетната стълбичка, и играха вдъхновено под звуците на народните ритми. Сложните изхвърляния на бухалките пък направо спираха дъха на публиката и накрая

нашите бяха оценени по достойнство и от съдийки, и от фенове. Реферките им вдигнаха 17,766 т. срещу 17,633 за рускините! На трето място остана ансамбълът на Испания със 17,550 точки.

На три топки и две ленти българките завършиха трети със 17,583 точки. Този път съдийките направиха лек реверанс към домакините от Азербайджан, класирайки ги пред нашите.

Русия получи оценка от 18,366 точки, а Азербайджан - 17,650 точки.

За българския ансамбъл европейското в Баку бе по-добро като класиране от предишния шампионат в Нижни Новгород през 2012 г., когато отново завършихме 4-и в многобоя, но взехме само един бронз в шампионата на уредите. През миналата година първенството във Виена се про-

веде по друга формула и в него участваха девическите ансамбли. 4 от нашите грации прибавиха нови златни отличия към колекцията си.

14-годишната Боряна Калейн спечели бронзов медал на топка при девойките от европейското първенство в Баку. Другата ни надежда - Катерина Маринова, завърши четвърта на обръч и бухалки, както и шеста на лента на финалите на отделните уреди.

За изпълнението си на топка младата със-

Боряна Калейн донесе бронз при девойките

тезателка на клуб "Левски-Триадица" получи оценка от 15,950 точки и се нареди на трето място. Именно Боряна повлече крак за медалите, след като първа от българките стигна до тях.

Възпитаничката на Филипа Филипова във варненския Чар-ДКС Катерина Маринова получи за обръч 15,700 точки, 15,575 точки за бухалки и 15,033 точки за лента.

Всичките златни медали спечелиха представителките на Русия. Ирина Аненкова стана европейска шампионка на топка с 16,300 т. и на лента с 15,816 т. На обръч първа е Юлия

Бравикова с 16,750 т., а на бухалки златото взе Олесия Петрова с 16,450 т.

Заедно с третата ни представителка Ерика Зафирова нашите се наредиха 4-и в отборното при девойките със сбор от 91,348 т. Отборната титла спечели Русия с 96,815 т.

Така с един златен и 2 бронзови медала България завърши на второ място в класиранието по медали на европейското в Баку. Първи, естествено, са рускините с 8 от 9 възможни златни отличия (единственото, което им се изплъзна, бе взето от българския ансамбъл).

В индивидуалното зейна гупка след Митева

България загуби позиции при индивидуалистките след оттеглянето от състезателна дейност на най-добрата ни грация в последните години Силвия Митева. Именно тя донесе последните два медала - бронзови, на топка и лента от предишното европейско във Виена през 2013 г. Тогава Силвето беше и 4-а в многобоя, а помогна и на състава ни да завърши 6-и в отборното. В Баку едни от главните действащи лица бяха Мария Матева и Невяна Владинова. На тях ще се разчита и за в бъдеще. Матева завърши 11-а в многобоя, което е с цели 33 места по-нагоре от миналата година, а Владинова е 13-а със сбор от 67,048 т.

Поредната Мария в българската гимнастика изигра добре съчетанията си, като направи грешка само на бухалки и постигна сбор от 67,424 точки. Тя получи оценки от 17,033 т. на обръч, 16,675 т. на топка, 16,950 т. на бухалки и 16,766 т. на лента.

Според регламента на шампионата в Баку жените играха само многобой. Европейска шампионка стана рускинята Яна Кудрявцева със 73,499 точки, въпреки че направи грешки в изпълнението си с топка и получи едва седма оценка.

Втора е Мелитина Станюта от Беларус със 72,416 точки, а трета - Джана Ризатдинова от Украйна със 71,649 точки.

Втората рускиня Маргарита Мамун остана пета, след като допусна груби грешки на обръч и на бухалки.

www.esopharm.bg

Дъждът не спира! Въртят ви ставите?

NeOx

Неокс крем е комбинация от 5 оптимално подбрани природни съставки за бърз и продължителен обезболяващ ефект. При болки в ставите и мускулите.

Неокс масажно олио съдържа комбинация от 14 натурални билкови масла с доказано качество. Изключително подходящ за трайно повлияване на артритна болка.

От хилядолетния опит на Аюрведа

Първенството на изненадите

Световното първенство по футбол, което се явява 20-о поред и върви с пълна сила в момента в Бразилия, спокойно може да се нарече шампионат на изненадите. Началото бе дадено малко преди полунощ българско време на 13 юни, когато капитанът на Холандия Ван Перси изравни с ле-

тящ плонж резултата срещу световния шампион Испания. След това дойде успехът на футболното джудже Коста Рика над Уругвай, трудните победи на сочените за категорични фаворити Швейцария, Аржентина, Белгия, Холандия съответно над Еквадор, Босна и Херцеговина, Алжир и Австралия. Равенството на Русия сре-

щу Република Корея и още, и още. Макар и донякъде очаквани, към изненадите може да се причислят и двете загуби на Англия (б.р. - за това в отделен материал). Сензация номер едно обаче бе детронирването на настоящите световни и европейски шампиони още след изиграването на само два мача.

Това се е случвало веднъж - Франция отпадна в групата през 2002 г., а бе шампион от 1998-а и европейски от 2000-та. Но и тогава "петлите" не бяха машина, с каквато се асоциираше испанският тим в последните 6 години.

Какви са причините? За удобство ще обърнем внимание само на два най-главни според нас довода.

Първият: Испания е най-умореният отбор на турнира. Заявените 23-ма футболисти през сезона са били на терена общо 79 651 минути (вторият, Франция - 74 188, третият, Италия - 73 335). За сравнение играчите на Русия имат едва 56 148 минути. И трябва да

се вземе под внимание, че във футбола може по различен начин да изиграеш 4000 минути. Минутите за сезона на Чабі Алонсо не са равни на минутите например на Клаудио Маркизио. Алонсо е изиграл този период доста по-интензивно. Скокът на Серхио Рамос във вечността (б.р. - голът, който вкара за Реал Мадрид и благодарение на който бе спечелен финала на Шампионската лига) бе едва три седмици преди първия мач на тима в Бразилия. Финалът на испанското първенство пък бе четири седмици преди този двубой. До този финал в продължение на може би два месеца футболистите на Атлетико, Реал и Барселона играха във всеки

мач като за последно. В Бразилия отново.

Вторият: И Холандия, и особено Чили играха на върха на своите възможности. Докато за "лалетата" има някаква логика, то някои от южноамериканците изиграха мача на живота си срещу иберийците. И въпреки мнението на специалистите, че отборът на Чили е най-добрият тим от всичките участници от двете Америки, не може да се пренебрегне фактът, че едва ли някои от тях ще повторят някога представянето си срещу Испания.

След отпадането на световните шампиони е време за изводи. Никой обаче не може да отрече, че от 2007 г. насам националният тим на

Испания има 48 победи, 6 ремита и 3 загуби в официални мачове. Едната не бе фатална - на старта на миналия Мондиал от Швейцария с 0:1. Другите две бяха сигнални лампички - 0:3 от Бразилия на финала на Купата на конфедерациите преди година и 0:2 на полуфинала на същия турнир от САЩ през 2009-а. Но и двете в надпревара, която не се брои за важна. Наложил стил тики-така, с който спечели Евро 2008 и Мондиал 2010. Тимът се промени за Евро 2012, като стана по-агресивен и по-разнообразен и наложи футболна диктатура, а Касияс, Пике, Рамос, Шави, Инiesta, Педро, Бускетс и Торес се превърнаха в легенди.

„Трите лъва“ си тръгват като трите мишки

Английският национален отбор отново ще си тръгне безславно от голямо първенство. Само веднъж след 1966 г., когато "Трите лъва" станаха световни шампиони, тимът е достигал до полуфинал - през 1990 г. Подобна е ситуацията и при европейските шампионати - два полуфина-

ла (1968 и 1996). В Бразилия избраниците на селекционера Рой Ходжсън загубиха два пъти поред - нещо, което не беше се случвало на този тим на мондиал от 1950 г., когато турнирът отново бе в Бразилия. Все пак Англия има минимален шанс да продължи напред, но при положение че в последния си мач спечели с голяма разлика срещу Коста Рика, а в останалите срещи няма равенство (б.р. - двубоят Коста Рика - Италия завърши след редакционното приключване на броя).

Няколко интересни цифри

759 минути трябваша на Уейн Рууни да реализира първия си гол на световно първенство. Това е подобрен антирекорд за нападатели. Зад него останаха Хуан Карлос Облитас (725 минути) и Златко Вуйович (691).

Рууни вече има 40 гола за Англия, като се изравни с Майкъл Оуен. Двамата разделят четвърто място в списъка на най-добрите реализатори в цялата история на "Трите лъва".

Едва за втори път в историята на СП футболист на Манчестър Юнайтед (Рууни) вкарва след асистенция на колега от Ливърпул (Джонсън). Предишното изпълнение бе на Скоулс и

Инс през 1998.

24 години вече Англия не успя да направи обрат на СП. За последно това се случи през 1990 г., когато тимът стигна до 3:2 срещу Камерун, след като на два пъти изоставаше в резултата.

60 злобни човечета публикува в своя туитър профил защитникът на Англия Ашли Коул след второто попадение на Уругвай.

Уругвай продължи традицията да побеждава във всеки мач, в който вкарва Луис Суарес.

Суарес е първият уругваец с повече от 40 гола за националния. Той вече има 41. Повече от него сред всички южноамериканци имат само Зико, Ромарио,

Батистута, Роналдо и Пеле.

Единственият пас на Кавани към Суарес през първото полувреме бе гол.

2 минути трябваша на Алваро Перейра, за да дойде на себе си след удара с крак, който получи в главата си, а след това откача смяна.

Суарес стана първият футболист от английската Висша лига, който вкарва на Англия два гола на СП.

Суарес нанесе два удара в очертанията на вратата и вкара два гола.

Страницата подготви
Тодор ИВАНОВ
BGfootball.com

BGfootball.com
ФУТБОЛНАТА МЕДИЯ
на България

BG
BGfootball.com

Хранителна добавка

Ginkofol

Ginkgo Biloba 60 mg

Екстракт
от листата на
Гинко Билоба

С контролирано съдържание на
токсичната гинколова киселина - пог 1 ppm

ЕСOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61